

Comisia de control al finanțelor publice

RAPORT **asupra proiectului Legii pentru modificarea unor acte normative** **(nr.221 din 04.06.2020)** **Lectura II**

Comisia de control al finanțelor publice, în contextul avizelor prezentate de Comisiile parlamentare, Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului, Guvernul Republicii Moldova, Curtea de Conturi a Republicii Moldova, Banca Națională a Moldovei, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Secretariatul Comunității Energetice a Uniunii Europene, Congresul Autorităților Locale din Moldova, recomandărilor expertizei anticorupție a Centrului Național Anticorupție, precum și altor autorități a examinat pentru lectura a doua proiectul de lege nr.221 din 04.06.2020 pentru modificarea unor acte normative și comunică următoarele.

Prevederile proiectului propun modificări la Legea nr. 181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar fiscale; Legea 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public; Legea nr.260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova; Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală; Legea nr.80/2010 cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică; Codul de procedură penală nr.122/2003 și Legea nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal – având drept scop completarea vidului legislativ existent în privința asigurării măsurilor și implementării recomandărilor formulate de auditorii Curții de Conturi și, totodată, pentru eliminarea deficiențelor și incoerențelor normative referitoare la responsabilizarea conducerii entităților auditate, asigurarea continuității și transparenței activității Curții de Conturi, sporirea impactului rapoartelor de audit și simplificarea procedurii de sesizare a organelor de urmărire penală.

Amendamentele, propunerile și obiecțiile înaintate la proiectul de lege în cauză au fost examinate de Comisie, iar rezultatul examinării sunt expuse în Sinteza care se anexează la prezentul raport.

Urmare a dezbaterilor, Comisia de control al finanțelor publice, cu votul majorității membrilor săi (3 voturi „pro”) propune plenului Parlamentului examinarea și adoptarea proiectului de lege nr.221 din 04.06.2020 pentru modificarea unor acte normative, în lectura a II-a.

Igor MUNTEANU,
Președintele Comisiei

SINTEZA
amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor la proiectul de lege
pentru modificarea unor acte normative
(nr.221 din 04.06.2020)

Lectura II

Nr.	Textul părții constitutive a proiectului de lege la care se propun amendamente, obiecții, se fac propuneri	Autorul și conținutul amendamentului, obiecției, propunerii	Decizia Comisiei de control al finanțelor publice
	<p>Observații de ordin general și procedural</p>	<p>Direcția Generală Juridică (DGJ-08 nr.298 din 26.06.2020)</p> <p>La examinarea proiectului de lege se va ține cont de prevederile art.32 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, conform cărora proiectul actului normativ, însoțit de nota informativă, se transmite spre avizare autorităților publice responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect, instituțiilor interesate, precum și reprezentanților societății civile, care întocmesc și prezintă autorului proiectului avizele la proiect. Considerăm judicioasă consultarea prezentului proiect de lege cu Curtea de Conturi.</p> <p>Potrivit art.30 alin.(1) lit.e) din Legea nr.100/2017 și art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului nota informativă la proiectul de lege urmează să cuprindă fundamentarea economico-financiară. Autorul proiectului susține că implementarea prezentului proiect nu implică cheltuieli bugetare suplimentare. Totuși, atragem atenția că doar introducerea instituției de cabinet</p>	<p>Se acceptă: Proiectul de lege nr.221 din 04.06.2020 a fost consultat cu Guvernul Republicii Moldova, Curtea de Conturi și alți subiecți interesați, iar opiniile, obiecțiile și recomandările acestora sunt analizate și luate în considerare în cadrul prezentei Sinteze.</p> <p>Se acceptă. Nota informativă a fost completată.</p>

	al președintelui Curții de Conturi va majora cheltuielile bugetare. Astfel, potrivit art.19 din Legea nr.80/2010 cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică, salarizarea personalului încadrat în cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică se efectuează în modul, condițiile și mărimile prevăzute de legislația privind sistemul de salarizare în sectorul bugetar.	De asemenea, potrivit art.35 alin.(1) din Legea nr.100/2017, expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele de acte normative, inclusiv pentru proiectele actelor normative elaborate de deputați în Parlament.	Se acceptă. Proiectul de lege nr.221 din 04.06.2020 a fost supus expertizei anticorupției a Centrului Național Anticorupție (Raportul de expertiză anticorupție: REA nr.ELO20/6581 din 22.06.2020), iar constatările acestea au fost luate în considerație.
1.	Art. I. - Legea nr. 181 din 25.07.2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.223-230, art.519), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:	Energy Community/Comunitatea Energetică (nr. REG-MD/O/jko/01-07-2020) The Energy Community Secretariat has recently received information regarding two proposed legislative amendments, submitted to the Moldovan Parliament on 4 June 2020, which, if adopted, will most likely impair the independence of the National Agency for Energy Regulation (ANRE). The first proposed amendment relates to Article 32(6) of Law 260/2017 on the organisation and functioning of the Court of Accounts of the Republic of Moldova, and it eliminates the wording which exempts regulatory authorities from any types of audit other than financial audit. Were this amendment to enter into force, the	Se acceptă parțial. Prin modificările operate în proiectul nr.220 din 04.06.2020 (adoptat de Parlamentul Republicii Moldova ca Legea nr.215 din 27.11.2020), precum și în cadrul proiectului nr.221 din 04.06.2020, ANRE nu va cădea sub incidența normelor care generează riscuri la adresa independenței și autonomiei funcționale a acesteia.

	<p>Court of Accounts will be entitled, by way of example, to perform in-depth audits of ANRE, (also) related to the latter's performance in the regulatory domain.</p> <p>The second proposed amendment relates to Article 8(11) of Law 174/2017 on Energy. The current version stipulates that the Court of Accounts is entitled to audit "the financial statements (the legality, the regularity and the efficiency of the formation and use of the budget)" of ANRE. The proposed version eliminates the phrase "financial statements". In other words, if this amendment enters into force, the Court of Accounts will again have the competence to perform audits whose scope is broader than on the audit of financial statements. The substantiation note submitted in support of the above-mentioned proposed amendments confirms that their scope is to give the Court of Accounts the competence to perform compliance and performance audits of regulatory agencies which operate in vital and sensitive sectors for the citizens. While the purpose behind this initiative may be a good one, its implementation is at odds with mandatory Energy Community <i>acquis communautaire</i>.</p> <p>The Energy Community <i>acquis communautaire</i> requires the Republic of Moldova to ensure the independence of ANRE, and to safeguard ANRE from the control of any other public body. Allowing the Court of Accounts to perform compliance or performance audits is effectively placing ANRE under the control of such a public body, and thus is likely to entail a breach of Articles 35(4) and (5) of Directive 2009/72/EC</p>	
--	--	--

	<p>and Article 39(4) and (5) of Directive 2009/73/EC.</p> <p>The concept of independence by no means limits the regulator's obligation to be transparent regarding the way it performs its activities, meets its legal duties and spends its budget. ANRE does have an obligation to present an annual report and information on its financial performance, to publish them on its website, and is subject to financial audit. To the best of our knowledge, ANRE has complied with these duties for the past years and engaged an independent audit company to issue a report on their financial statements.</p> <p>To conclude, the Secretariat advises the Moldovan Parliament against adopting the above-mentioned legislative amendments in particular, and against adopting any legislation which may impair the independence of ANRE in general.</p> <p>În concluzie, Secretariatul Comunității Energetice sfătuiește Parlamentul Republicii Moldova să nu adopte ambele proiecte legislative (nr.220 și 221) menționate mai sus și să nu recurgă la oricare alte modificări de legislație care ar putea afecta independența ANRE în general.</p>	
	<p>Banca Națională a Moldovei (nr.31-002/51/2024 din 31.07.2020)</p> <p>În privința art.I-II din proiect, reținem că criteriile de eligibilitate pentru deținerea unei funcții de demnitate publică și temeiurile de revocare din funcție sunt prevăzute în legile speciale de organizare a activității fiecărei autorități publice. Consacrarea unor temeiuri adiționale în conținutul altor legi ar conduce la probleme de necorelare cu legile speciale respective și</p>	<p>Se acceptă parțial. În întregul cuprins al proiectului a fost diminuat gradul de imperativitate al reglementărilor, și a fost preluată</p>

	<p>dificultăți în aplicare. Din acest motiv, consideram ca art.II din proiect trebuie să stipuleze expres discreția autorității cu competență de numire/alegere de a aprecia măsura în care gravitatea acțiunii/omisiunii demnitarului justifică revocarea sau eliberarea din funcție a acestuia, prin prisma normelor speciale aplicabile autorității publice concrete și demnitarilor din cadrul acesteia.</p> <p>În acest context, art.23 alin.(10) din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei stipulează că „Orice membru al Consiliului de supraveghere sau al Comitetului executiv poate fi revocat de către Parlament, conform procedurii prevăzute la alin.(11), numai în cazul în care nu mai îndeplinește condițiile de exercitare a atribuțiilor, a comis o abatere gravă, a încheiat direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, a participat la luarea unei decizii fără soluționarea conflictului de interese real în conformitate cu prevederile legislației privind reglementarea conflictului de interese, nu a depus declarația de avere și interese personale sau a refuzat depunerea acesteia, în condițiile art.27 alin.(8) din Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, fie s-a dispus de către instanța de judecată, prin hotărâre irevocabilă, confiscarea averii nejustificate”.</p> <p>Remarcăm că Banca Centrală Europeană a atenționat statele-membre ale UE, în repetate rânduri, despre faptul că condițiile de revocare a mandatorilor deținute de membrii organelor de conducere ale băncilor centrale urmează să reprezinte o transpunere fidelă a pct.11.4 și</p>	<p>recomandarea CNA, care se regăsește la formula nouă a Articolului 4 alineatul (4): „(4) În cazul emiterii de către Curtea de Conturi a opiniei contrare sau în cazul imposibilității exprimării opiniei asupra situației financiare, autoritatea ierarhic superioară sau autoritatea care are competența legală de numire în funcție a conducătorului autorității bugetare independente va porni procedura disciplinară față de conducătorul autorității/instituției bugetare, responsabil de perioada auditată”.</p>
--	--	--

	<p>pct.14.2. din Protocolul nr. 4 (la Tratatul privind funcționarea UE) privind statutul Băncii Centrale Europene și al băncilor centrale naționale, fără stabilirea unor condiții sau cazuri suplimentare. Potrivit prevederilor citate, eliberarea din funcție poate interveni numai atunci când membrul: a) nu mai îndeplinește condițiile necesare exercitării funcțiilor sale, sau, b) a comis o abatere gravă. Scopul acestor cerințe este de a preveni arbitrarul în revocarea membrilor organelor de conducere ale băncii centrale. În cazul statelor-membre ale UE care își propuneau includerea cazurilor de admitere a încălcărilor anumitor prevederi exprese ale legislației drept temei adițional pentru revocarea mandatelor membrilor organelor de conducere, Banca Centrala Europeana a statuat ca asemenea încălcări nu pot constitui condiții suplimentare de revocare, ci urmează a fi evaluate prin prisma celor doua temeuri generice prevăzute la pct.14.2. din Protocolul nr.4 (a se vedea, spre exemplu, avizele BCE nr.CON/2015/57 din 18.12.2015; nr.CON/2015/8 din 02.03.2015; nr.CON/2015/9 din 10.03.2015 si nr.CON/2012/73 din 02.10.2012 - https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal).</p> <p>Din aceleași considerente, Banca Națională a înaintat anterior Parlamentului (scrisoarea nr.16-002/3/640 din 27.02.2018) propunerea de a exclude de la art.23 alin.(10) din Legea nr.548/1995 și textul actual „a încheiat direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, a participat la luarea unei decizii fără soluționarea conflictului de interese real în</p>	
--	---	--

		<p>conformitate cu prevederile legislației privind reglementarea conflictului de interese, nu a depus declarația de avere și interese personale sau a refuzat depunerea acesteia, în condițiile art.27 alin.(8) din Legea nr.132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, fie sa dispus de către instanța de judecată, prin hotărâre irevocabilă, confiscarea averii nejustificate".</p> <p>Corepunzător, orice acțiuni sau omisiuni ale membrilor organelor de conducere ale Băncii Naționale, reglementate de alte legi decât Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei și, eventual, de proiectul examinat, urmează a servi drept temeiuri de demitere în măsura în care se vor califica fie ca neîndeplinirea condițiilor pentru exercitarea funcției, fie ca săvârșire a unei abateri grave.</p>	<p>conformitate cu prevederile legislației privind reglementarea conflictului de interese, nu a depus declarația de avere și interese personale sau a refuzat depunerea acesteia, în condițiile art.27 alin.(8) din Legea nr.132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, fie sa dispus de către instanța de judecată, prin hotărâre irevocabilă, confiscarea averii nejustificate".</p>
2.	<p>1. La articolul 4 alineatul (4) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(4) În cazul emiterii de către Curtea de Conturi a opiniei contrare, autoritatea ierarhic superioară sau autoritatea care are competența legală de numire în funcție a conducătorului autorității bugetare independente va aplica măsuri disciplinare față de conducătorul autorității, instituției bugetare, responsabil de perioada audiată.”</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>La articolul I: La punctul 1, dispozițiile propuse pentru alineatele (4), (4¹) și (4²) ale articolului 4 din Legea finanțelor publice și responsabilităților bugetar-fiscale nr.181/2014 deviază în mare parte de la obiectul de reglementare al articolului în cauză. Mai mult decât atât, dispozițiile alineatelor (4¹) și (4²) sunt ambigue. Astfel, alineatul (4¹) nu oferă claritate privind finalitatea examinării conducătorului funcției deținute, iar în alineatul (4²) nu este clar cum se raportează prevederile incluse la alineatele (4) și (4¹).</p> <p>Totodată, accentuăm că formularea</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Amendamentele propuse la art.4 din Legea finanțelor publice și responsabilităților bugetar fiscale nr. 181/2014 corespund scopului proiectului din Nota informativă: „...depășirea problemelor legate de responsabilizarea conducerii entităților auditate....”.</p> <p>Referitor la aplicarea în practică a alin. (4) al art. 4 din Legea nr. 181/2014, în redacția actuală care prevede că conducătorul entității auditate „poartă răspundere conform</p>

<p>Articolul se completează cu alineatele 4¹ și 4², cu următorul cuprins:</p> <p>„(4¹) În cazul imposibilității auditorului public extern de a exprima opinia asupra situației financiare, din cauze imputabile conducătorului autorității/instituției bugetare sau al autorității bugetare independente, responsabil de perioada auditată, autoritatea ierarhic superioară sau autoritatea care are competența legală de numire în funcție, va examina corespunderea conducătorului funcției deținute”.</p>	<p>actuală a articolului 4 alineatul (4) din Legea finanțelor publice și responsabilității din bugetar-fiscale nr. 181/2014 oferă o abordare mult mai complexă/generalizată privitor la răspunderea conducătorului autorității/instituției bugetare sau al autorității bugetare independente în cazul emiterii de către Curtea de Conturi a opiniei contrare asupra situației financiare a instituției. Astfel, alineatul (4) prevede că în cazul emiterii de către Curtea de Conturi a opiniei contrare sau în cazul refuzului auditorului public extern de a emite opinia asupra situației financiare, conducătorul autorității/instituției bugetare sau al autorității bugetare independente poartă răspundere conform legislației.</p> <p>În acest context, răspunderea conducătorului autorității/instituției bugetare sau al autorității bugetare independente, care în același timp are statut de persoană cu funcție de demnitate publică, este reglementată de articolul 23 din Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică. Potrivit acestui articol:</p> <p>„(1) Demnitarul își exercită mandatul cu bună-credință. În cazul încălcării acestei prevederi, demnitarul poartă răspundere personală.</p> <p>(2) Încălcările comise în exercițiul mandatului atrag răspunderea disciplinară, civilă, contravențională sau penală în condițiile legii.</p> <p>(3) Neexecutarea sau executarea necorespunzătoare de către persoană cu funcție de demnitate publică a obligațiilor, prerogativelor și competențelor sale, indiferent de prezența culpei, poate atrage după sine revocarea sau eliberarea</p>	<p><i>legislației în vigoare”</i>, menționăm că această normă este imposibil de aplicat din cauza caracterului ei general.</p> <p>Prin urmare, atât norma citată, cât și norma art. 23 din Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică sunt declarative și, în lipsa unui mecanism/a procedurilor bine descrise sau a unor dispoziții clar expuse, devin inaplicabile. Din motivele invocate nu putem exemplifica vreun caz de tragere la răspundere a conducătorilor entităților (persoane cu funcții de demnitate publică) pentru exercitarea mandatului cu rea-credință sau pentru alte încălcări admise în exercițiul mandatului.</p> <p>Prin urmare, în domeniul finanțelor publice, trebuie stabilite încălcările concrete pentru care poate surveni răspunderea demnitarului/conducătorului entității auditate.</p> <p>Astfel, organul/conducătorul care are competență de numire a demnitarului/funcționarului public va fi obligat în cadrul unei proceduri disciplinare, să examineze situația creată și să decidă asupra sancțiunii ce urmează a fi aplicată persoanei care a admis-o.</p> <p>Deoarece gravitatea acțiunilor/ inacțiunilor conducerii entității auditate este diferită în cazul opiniei contrare de situația refuzului de a emite opinia, este rezonabil ca răspunderea să difere, motiv din care acestea au fost separate în alineate diferite.</p>
---	---	---

	<p>„(4²) Prevederile alin. (4) și (4¹) se aplică și în cazul neprezentării fără motive întemeiate a datelor, informațiilor, actelor sau documentelor solicitate de Curtea de Conturi în condițiile și termenele legale sau în cazul împiedicării în orice formă a activității legitime a auditorilor publici, în exerciciul funcțiunii”.</p>	<p>din funcție. Temeiul și cauzele revocării sau eliberării din funcție din motive imputabile demnitarului se vor indica în actul administrativ corespunzător.</p> <p>(4) Demnitarul are dreptul să atace în instanța judecătorească actul administrativ de eliberare din funcție doar în cazul când legea statuează acest drept.”</p> <p>Mai mult decât atât, articolul 24 din Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică stabilește ca dispozițiile legii în cauza se completează cu prevederile legislației muncii, cu reglementările de drept comun civile, administrative sau penale, după caz, în măsura în care nu contravin legilor ce reglementează activitatea persoanei cu funcție de demnitate publică.</p> <p>În cele din urmă, nu se consideră oportună operarea amendamentelor propuse la articolul 4 din Legea finanțelor publice și responsabilităților bugetar-fiscale nr. 181/2014.</p>	<p>A fost acceptată opinia Direcției Generale Juridice și Centrului Național Anticorupție, alin. (4) și alin.(4¹) au fost comasate într-un singur alin.(4), după cum urmează:</p> <p>„(4) În cazul emiterii de către Curtea de Conturi a opiniei contrare sau în cazul imposibilității exprimării opiniei asupra situației financiare, autoritatea ierarhic superioară sau autoritatea care are competența legală de numire în funcție a conducătorului autorității bugetare independente va porni procedura disciplinară față de conducătorul autorității/instituției bugetare, responsabil de perioada auditată”.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Alin. (4) și alin.(4¹) au fost comasate într-un singur alin.(4) cu următorul cuprins:</p> <p>„(4) În cazul emiterii de către Curtea de Conturi a opiniei contrare sau în cazul imposibilității exprimării opiniei asupra situației financiare, autoritatea ierarhic superioară sau autoritatea care are competența legală de numire în funcție a conducătorului autorității bugetare</p>
	<p>Direcția Generală Juridică a Parlamentului (DGJ-08 nr.298 din 26.06.2020)</p> <p>Cu referire la cuprinsul nou propus de către autorii proiectului la alin.(4) al art.4 din Legea nr.181/2014, nu este clar care anume măsuri disciplinare vor fi aplicate și pentru care încălcări. La art.4 alin.(4¹), nu este clar care este efectul juridic al „examinării corespunderii conducătorului funcției deținute”.</p> <p>Reținem că, de cele mai multe ori, legile speciale care vizează organizarea și funcționarea unei</p>		

	<p>autorități publice independente prevăd în fiecare caz în parte temeiurile de demitere/eliberare din funcție. Pentru a fi posibilă eliberarea din funcție a conducătorului unei autorități publice urmează a fi instituit temeiul legal expus în legea specială. În caz contrar, eliberarea acestuia din funcție va fi ilegală.</p>	<p><i>independente va porni procedura disciplinară față de conducătorul autorității/instituției bugetare, responsabil de perioada auditată”.</i></p>
	<p>Centrul Național Anticorupție (REA nr.ELO20/6581 din 22.06.2020)</p> <p>Potrivit raționamentului normei propuse, în cazul emiterii de către Curtea de Conturi a opiniei contrare, entitățile publice responsabile vor urma să aplice în mod obligatoriu măsuri disciplinare în privința demnitarului conducător al autorității publice, responsabil de perioada auditată. Însă, în corespundere cu art.59 alin.(3) și alin.(7) al Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, „<i>Sanctiunea disciplinară, cu excepția celei specificate la art.58 lit.a), nu poate fi aplicată decât după cercetarea prealabilă a faptei imputate și după audierea echitabilă a funcționarului public de către comisia de disciplină, în termen de cel mult o lună de la data constatării abaterii</i>”.</p> <p>Astfel, urmare a aplicării normei propuse, se va crea situația în care entitățile publice cu competență legală de numire în funcție a demnitarului conducător al autorității publice i se va limita discreția cu privire la aprecierea abaterii disciplinare, întrucât se va exclude posibilitatea acesteia de a decide asupra lipsei vinovăției săvârșirii abaterii disciplinare.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Articolul 4 alineatul (4) va avea următorul cuprins:</p> <p><i>„(4) În cazul emiterii de către Curtea de Conturi a opiniei contrare sau în cazul imposibilității exprimării opiniei asupra situației financiare, autoritatea ierarhic superioară sau autoritatea care are competența legală de numire în funcție a conducătorului autorității bugetare independente va porni procedura disciplinară față de conducătorul autorității/instituției bugetare, responsabil de perioada auditată”.</i></p> <p>Se acceptă</p> <p>Urmare a opiniei DGJ și CNA, alin. (4) și alin.(4¹) au fost comasate într-un singur alin.(4).</p> <p>Alin.(4²) din proiect devine alin.(4¹), cu următorul conținut:</p> <p><i>„(4¹) Prevederile alin. (4) se aplică și în cazul neprezentării fără motive întemeiate a</i></p>

	<p>În acest sens, este de menționat că, în conformitate cu procedura de examinare a abaterii disciplinare, entitatea publică cu competență legală de numirea în funcție a demnitarului conducător al autorității publice va putea constata comiterea abaterii disciplinare persoanei imputabile doar după o cercetare prealabilă a faptei imputate și după audierea echitabilă a acestuia.</p> <p>Rezultă că, prevederea imperativă a aplicării sancțiunilor pentru abaterea disciplinară invocată, în afara exigențelor legale care prescriu deciderea aplicării sau a neaplicării acestora în cadrul unei proceduri de examinare a abaterii disciplinare, va constitui o imixtiune în activitatea autorităților cu competențe legale de numire în funcție a demnitarilor conducători ai autorităților publice (art.7 al Legii nr.260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova), dar și o încălcare a dreptului la apărare a demnitarului conducător al autorității publice în cadrul procedurii disciplinare.</p> <p>Pericolul coruptibil al normei propuse rezidă în faptul că disonanța cu cadrul normativ pertinent, va crea precondiții pentru entitatea publică cu competență legală de numirea în funcție a demnitarului conducător al autorității publice de a evita procedura legală în cadrul căreia se va constata vinovăția pentru abaterea disciplinară, fapt ce va compromite interesul public. Aceste aspecte vor conduce la restrângerea exercițiului unor drepturi ale funcționarilor publici, care nu își vor putea demonstra nevinovăția în cadrul cercetării prealabile, iar sancțiunea disciplinară le va fi</p>	<p><i>datelor, informațiilor, actelor sau documentelor solicitate de Curtea de Conturi în condițiile și termenele legale inclusiv îngrădirea accesului direct și liber, în timp util, la informațiile digitalizate, bazele de date necesare exercitării corespunzătoare a atribuțiilor legale sau în cazul împiedicării în orice formă a activității legitime a auditorilor publici, în exercițiul funcțiunii”.</i></p>
--	---	---

	<p>aplicată în pofda reglementărilor care protejează acest drept, fiind în contradicție cu art.54 din Constituție.</p> <p>Recomandarea: Reglementarea noinei în următoarea redacție:</p> <p><i>„În cazul emiterii de către Curtea de Conturi a opiniei contrare, autoritatea ierarhic superioară sau autoritatea care are competența legală de numire în funcție a conducătorului autorității bugetare independente va porni procedura disciplinară față de conducătorul autorității, instituției bugetare, responsabil de perioada auditată”.</i></p>	
	<p>Curtea de Conturi a Republicii Moldova (Răspuns către Ministerul Justiției nr.03-493-20 din 19.06.2020)</p> <p>La Art.I în textul alineatului (4²), după cuvintele „<i>termene legale</i>” urmează a se introduce cuvintele „inclusiv îngrădirea accesului direct și liber, în timp util, la informațiile digitalizate, bazele de date necesare exercitării corespunzătoare a atribuțiilor legale”.</p>	<p>Se acceptă: Alin.(4²) devine alin.(4¹), și va avea următorul conținut: <i>„(4¹) Prevederile alin. (4) se aplică și în cazul neprezentării fără motive întemeiate a datelor, informațiilor, actelor sau documentelor solicitate de Curtea de Conturi în condițiile și termenele legale inclusiv îngrădirea accesului direct și liber, în timp util, la informațiile digitalizate, bazele de date necesare exercitării corespunzătoare a atribuțiilor legale sau în cazul împiedicării în orice formă a activității legitime a auditorilor publici, în exercițiul funcțiunii”.</i></p>
	<p>Banca Națională a Moldovei (nr.31-002/51/2024 din 31.07.2020)</p> <p>Cu titlu de recomandare, sugerăm ca la Art.I pct.1</p>	<p>Se acceptă:</p>

	<p>(Legea nr.181/2014, art.4 alin.(4)) - textul „va aplica măsuri disciplinare față de conducătorul autorității” să se substituie cu textul „va examina necesitatea aplicării măsurilor disciplinare față de conducătorul autorității”; de asemenea, sugerăm substituirea textului „autorității, instituției bugetare” cu textul „autorității/instituției bugetare sau al autorității/instituției bugetare independente”, conform terminologiei utilizate de Legea nr.181/2014. De asemenea, la Art.I pct. 1 (Legea nr.181/2014, art.4 alin.(4¹)) - recomandăm ca textul „va examina corespunderea conducătorului funcției deținute” să se substituie cu textul „poate examina corespunderea conducătorului cu cerințele funcției prevăzute de legea specială ce reglementează activitatea acestuia”. La Art. I pct. 1 (Legea nr.181/2014, art.4 alin.(4²)) - în formularea propusă, nu este clar care din cele două măsuri separate, prevăzute la alineatele la care se face trimitere, se va aplica în cazul situației reglementate la art.4 alin.(4²).</p>	<p>Articolul 4 alin.(4) din Legea nr.181/2014 privind responsabilitatea bugetar-fiscală va avea următorul cuprins:</p> <p><i>„(4) În cazul emiterii de către Curtea de Conturi a opiniei contrare sau în cazul imposibilității exprimării opiniei asupra situației financiare, autoritatea ierarhic superioară sau autoritatea care are competența legală de numire în funcție a conducătorului autorității bugetare independente va porni procedura disciplinară față de conducătorul autorității/instituției bugetare, responsabil de perioada auditată” .</i></p>
	<p>Se acceptă:</p> <p>Urmare a opiniei CNA, alin.(4) și alin.(4¹) au fost comasate într-un singur alin.(4). Alin.(4²) din proiect devine alin.(4¹), cu o nouă formulă textuală.</p>	<p>Se acceptă:</p> <p>Urmare a opiniei CNA, alin.(4) și alin.(4¹) au fost comasate într-un singur alin.(4). Alin.(4²) din proiect devine alin.(4¹), cu o nouă formulă textuală.</p>
	<p>Congresul Autorităților Locale din Moldova (nr.132 din 23.07.2020)</p> <p>Prevederile pct.1 din Art.I din Proiect (modificarea art. 4 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale) nu sunt clare în aspectul cum pot fi aplicate față de primari care sunt aleși pe un anumit mandat de către cetățeni.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Formula textuală a alin.(4²) a fost schimbată și obiecția BNM nu poate fi atribuită textului proiectului.</p> <p>Nu se acceptă</p> <p>Textul alin.(4) a fost modificat în corespundere cu cadrul normativ existent.</p>

		<p>În prezent, de exemplu, există probleme similare în domeniul legislației privind integritatea (conflictul de interese), când pentru niște încălcări minore primarul poate fi lipsit efectiv de mandat de un careva organ executiv, care nici pe departe nu are mandatul cetățeanului ca deținător al puterii de stat. <i>Propunem ca aceste prevederi să se refere la entitățile publice, cu excepția celor formate în rezultatul alegerilor (adică cele alese vor fi excluse: primari, președintele, inclusiv a Parlamentului).</i></p>	<p>Formula textuală nouă, propusă pentru alin.(4) se referă la „<i>autoritatea ierarhic superioară sau autoritatea care are competența legală de numire în funcție a conducătorului autorității bugetare</i>” – și datorită faptului că primarii sunt aleși, adică mecanismul de acedere în funcție este cu totul diferit, norma nu este aplicabilă acestora „<i>ex officio</i>”.</p>
3.	2. La articolul 78 alineatul 4 se completează cu lit. c) cu următorul cuprins: „c) la solicitarea Curții de Conturi.”	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>La punctul 2, referitor la articolul 78 alineatul (4), propunem ca litera c) sa fie completată cu cuvintele „în baza hotărârilor emise”</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Art. 15 din Legea nr. 260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi expres prevede în care cazuri deciziile Curții de Conturi se adoptă prin hotărâri. Inspectarea financiară poate fi solicitată de Curtea de Conturi printr-un demers oficial, semnat de Președintele Curții de Conturi.</p>
		<p>Congresul Autorităților Locale din Moldova (nr.132 din 23.07.2020)</p> <p>În contextul controalelor excesive asupra APL, stabilite și Recomandările Consiliului Europei, menționate mai sus, pct. 1 din Art. I din Proiect (completarea art. 78 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale) se propune de exclus, deoarece impune control peste control. În domeniul APL ar trebui să fie asigurat principiul previzibilității controlului, similar activității de întreprinzător, adică de regulă controlul trebuie să fie planificat, înregistrat și anunțat din timp. Plus la acesta, în aspect conceptual nu-i clar de este</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Articolul 78 alin.(4) al Legii nr. 181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar fiscale, reglementează situațiile și autoritățile care pot iniția inspecția financiară. Introducerea Curții de Conturi în categoria subiectelor, la a căror solicitare se inițiază inspecția financiară este firească/logică dacă luăm în considerare reglementarea art.3 din Legea nr.260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova, conform căruia Curtea „<i>exercită</i></p>

		necesar atât controlul Curții de Conturi, cât și al Inspecției financiare, cât și alte forme de audit public (intern, etc.)? Erau duse discuții ca cel puțin controlul Inspecției financiare să fie exclus. Curtea de Conturi este în sine o instituție de inspecție financiară și poate realiza această activitate pe cont propriu, suplimentar inspecția/auditul Curții de Conturi poate fi mai calitativ decât lucrul inspectorilor financiari.	controlul asupra modului de formare, administrare și întreținere a resurselor financiare publice și a patrimoniului public prin realizarea auditului public extern” – și în cadrul activității, mult mai ușor identifică eventuale riscuri și iregularități.
4.	<p>Art. II. - Legea nr. 199 din 16.07.2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.194-196, art.637), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:</p> <p>Articolul 23 se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:</p> <p>(3¹) Revocarea sau eliberarea din funcție a demnitarului poate surveni inclusiv în cazul neprezentării fără motive întemeiate a datelor, informațiilor, actelor sau documentelor solicitate de Curtea de Conturi în condițiile și termenele legale, împiedicării în orice formă a activității legitime a auditorilor publici, în exercițiul funcțiilor sau în cazul imposibilității auditorului public extern de a exprima opinia asupra situației financiare a autorității/instituției bugetare, din cauze imputabile conducătorului”.</p>	<p>Comisia juridică, numiri și imunități (CJ-06 nr.178 din 25.06.2020)</p> <p>Cu referire la Art.II și Art.III din prezentul proiect de lege prin care se propune instituirea posibilității revocării/eliberării din funcție a demnitarului public sau a persoanei cu funcție publică pentru neprezentarea fără motive întemeiate a datelor, informațiilor, actelor solicitate de Curtea de Conturi sau împiedicării în orice formă a activității auditorului public, menționăm următoarele. Aceste propuneri urmează a fi examinate și coroborate cu prevederile art.23 alin.(3) din legea nr.199/2010 și art.64 alin.(1) din Legea nr.158/2008, care prescrie că persoana cu funcție de demnitate publică poate fi eliberată din funcție pentru neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor, prerogativelor și competențelor sale, iar acest lucru urmând a fi individualizat și constatat printr-un act administrativ. În acest context, în dependență de abateră de la atribuțiile de serviciu săvârșită, inclusiv în cazul neprezentării fără motive întemeiate a datelor, informațiilor, actelor solicitate de Curtea de Conturi sau împiedicării în orice formă a activității auditorului public, acest lucru urmează</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Având în vedere că art.349 alin.(5) al Codului contravențional nr.218/2008 sancționează „Neprezentarea fără motive întemeiate a datelor, informațiilor, actelor sau documentelor solicitate de Curtea de Conturi în condițiile și termenele legale”, prevederea se exclude.</p> <p>Prevederea de la alin.(3¹) art.23 a Legii nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică a fost exclusă.</p>

	<p>a fi constatată în baza unui act administrativ și catalogată ca îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor de serviciu. Astfel, pentru a nu aglomera textul legii cu temeuri suplimentare și individuale de destituire din funcție a demnitarului public sau a funcționarului public, considerăm că odată ce în textul legii se include obligația respectării anumitor cerințe față de Curtea de Conturi sau cu referire la procedura de realizare a auditului public, în cazul încălcării acestor obligații, persoana este pasibilă de eliberare din funcție în baza temeiului de îndeplinirea necorespunzătoare sau neîndeplinirea atribuțiilor de serviciu sau drept sancțiune disciplinară în cazul săvârșirii unei abateri disciplinare.</p> <p>Totodată, considerăm că introducerea în Legea nr.199/2010 și Legea nr.158/2008 a unui temei nou de eliberare/revocare din funcție a demnitarilor publici și a funcționarilor publici pentru neprezentarea unor informații solicitate de Curtea de Conturi sau pentru împiedicarea activității auditorului public este disproporționat în raport cu scopul urmărit. În primul rând prezenta normă trezește dubii referitor la subiecții cărora urmează să le fie aplicabilă, or, prezentul temei de eliberare/revocare din funcție urmează să se refere doar la subiecții care au tangență nemijlocită cu activitatea de raportare la Curtea de Conturi sau cu activitatea de audit, și nu la toți funcționarii sau demnitarii publici în ansamblu.</p> <p>Guvernul Republicii Moldova La articolul II. Alineatul (3) al articolului 23 din Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul</p>	<p>Se acceptă: Având în vedere că art.349 alin.(5) al Codului contravențional nr.218/2008 sancționează „Neprezentarea fără motive</p>
--	--	---

	<p>persoanelor cu funcții de demnitate publică prevede că „neexecutarea sau executarea necorespunzătoare de către persoana cu funcție de demnitate publică a obligațiilor, prerogativelor și competențelor sale, indiferent de prezența culpei, poate atrage după sine revocarea sau eliberarea din funcție. Temeiul și cauzele revocării sau eliberării din funcție din motive imputabile demnitarului se vor indica în actul administrativ corespunzător” Această normă poartă caracter general și se aplica pentru toate cazurile de neexecutare sau executare necorespunzătoare de către persoana cu funcție de demnitate publică a obligațiilor, prerogativelor și competențelor sale, inclusiv acoperă situația de neprezentare fără motive întemeiate a datelor, informațiilor, actelor sau documentelor solicitate de Curtea de Conturi în condițiile și termenele legale, împiedicare în orice formă a activității legitime a auditorilor publici, în exercițiul funcțiunii sau în cazul imposibilității auditorului public extern de a exprima opinia asupra situației financiare a autorității/instituției bugetare, din cauze imputabile conducătorului.</p> <p>Astfel, completarea articolului 23 cu alineatul(3¹) se considera inoportună.</p>	<p><i>întemeiate a datelor, informațiilor, actelor sau documentelor solicitate de Curtea de Conturi în condițiile și termenele legale”, prevederea se exclude.</i></p>
	<p>Banca Națională a Moldovei (nr.31-002/51/2024 din 31.07.2020)</p> <p>Întrucât Banca Națională nu se înscrie în cercul autorităților/instituțiilor bugetare sau autorităților/instituțiilor bugetare independente vizate de modificările aduse de proiect la art.4 al Legii nr.181/2014, intervenim cu propunerea de a</p>	<p>Se acceptă parțial: A fost acceptată opinia Guvernului, și prevederea de la alin.(3¹) art.23 a Legii nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică a fost exclusă.</p>

	<p>preciza modificările propuse la Legea nr.199/2010 și anume, la Art.II din proiect (Legea nr.199/2010, art.23 alineatul (3¹)) - propunem a se completa, în final, cu textul „<i>daca acțiunile sau omisiunile conducătorului reprezintă abateri grave</i>”.</p> <p>Curtea de Conturi a Republicii Moldova (Răspuns către Ministerul Justiției nr.03-493-20 din 19.06.2020)</p> <p>La Art.II, în textul alineatului (3¹) după cuvintele „<i>termene legale</i>” se introduc cuvintele „<i>inclusiv îngrădirea accesului direct și liber, în timp util, la informațiile digitalizate, bazele de date necesare exercitării corespunzătoare a atribuțiilor legale</i>”.</p> <p>Congresul Autorităților Locale din Moldova (nr.132 din 23.07.2020)</p> <p>La Art. II din Proiect (completarea art. 23 din Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică), în contextul celor menționate la pct. 1 de mai sus, <i>propunem ca după sintagma „Revocarea sau eliberarea din funcție a demnitarului” se propune de introdus sintagma „cu excepția aleșilor locali conform legislației”</i>. Altfel pentru niște fapte discutabile (de exemplu poate fi lipsă de personal, etc.) sau incerte primarul poate fi lipsit de mandat, plus și mecanismul este incert (<i>notă</i>: aceeași problemă există în domeniul integrității și conflictului de interese).</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>A fost acceptată obiecțiile/propunerile Comisiei juridice, numiri și imunități și Guvernului, și prevederea de la alin.(3¹) art.23 a Legii nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică a fost exclusă.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Prevederea de la alin.(3¹) art.23 a Legii nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică a fost exclusă.</p>
--	--	---

<p>5. Art.III. – Legea 158 din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.230-232, art.840), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:</p> <p>1. La articolul 59, alineatul (2), după cuvintele „cu excepția sancțiunii disciplinare” se introduc cuvintele „pentru emiterea de către Curtea de Conturi a opiniei contrare sau imposibilitatea auditorului public extern de a exprima opinia asupra situației financiare a autorității/instituției bugetare și”.</p>		
<p>6. Articolul 64, alineatul (1) se completează cu literele c4), c5) și c6) cu următorul cuprins:</p> <p>„c⁴) în cazul imposibilității auditorului public extern de a exprima opinia asupra situației financiare a autorității/ instituției bugetare, din cauze imputabile persoanei responsabile.</p> <p>c⁵) în cazul neprezentării fără motive întemeiate a datelor, informațiilor, actelor sau documentelor solicitate de Curtea de Conturi în condițiile și termenele legale.</p>	<p>Comisia juridică, numiri și înunțăți (CJ-06 nr.178 din 25.06.2020)</p> <p>Cu referire la Art.II și Art.III din prezentul proiect de lege prin care se propune instituirea posibilității revocării/eliberării din funcție a demnitarului public sau a persoanei cu funcție publică pentru neprezentarea fără motive întemeiate a datelor, informațiilor, actelor solicitate de Curtea de Conturi sau împiedicării în orice formă a activității auditorului public, menționăm următoarele. Aceste propuneri urmează a fi examinate și coroborate cu prevederile art.23 alin.(3) din legea nr.199/2010 și art.64 alin.(1) din Legea nr.158/2008, care prescrie că persoana cu funcție de demnitate</p>	<p>Se acceptă Prevederea a fost exclusă.</p>

c⁶) în cazul împiedicării în orice formă a activității legitime a auditorilor publici, în exercițiul funcțiunii”.

publică poate fi eliberată din funcție pentru neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor, prerogativelor și competențelor sale, iar acest lucru urmând a fi individualizat și constatat printr-un act administrativ. În acest context, în dependență de abateră de la atribuțiile de serviciu săvârșită, inclusiv în cazul neprezentării fără motive întemeiate a datelor, informațiilor, actelor solicitate de Curtea de Conturi sau împiedicării în orice formă a activității auditorului public, acest lucru urmează a fi constatată în baza unui act administrativ și catalogată ca îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor de serviciu. Astfel, pentru a nu aglomera textul legii cu temeuri suplimentare și individuale de destituire din funcție a demnitarului public sau a funcționarului public, considerăm că odată ce în textul legii se include obligația respectării anumitor cerințe față de Curtea de Conturi sau cu referire la procedura de realizare a auditului public, în cazul încălcării acestor obligații, persoana este pasibilă de eliberare din funcție în baza temeiului de îndeplinirea necorespunzătoare sau neîndeplinirea atribuțiilor de serviciu sau drept sancțiune disciplinară în cazul săvârșirii unei abateri disciplinare.

Totodată, considerăm că introducerea în Legea nr.199/2010 și Legea nr.158/2008 a unui temei nou de eliberare/revocare din funcție a demnitarilor publici și a funcționarilor publici pentru neprezentarea unor informații solicitate de Curtea de Conturi sau pentru împiedicarea activității auditorului public este disproporționat în raport cu scopul urmărit. În primul rând

	<p>prezenta normă trezește dubii referitor la subiecții cărora urmează să le fie aplicabilă, or, prezentul temei de eliberare/revocare din funcție urmează să se refere doar la subiecții care au tangență nemijlocită cu activitatea de raportare la Curtea de Conturi sau cu activitatea de audit, și nu la toți funcționarii sau demnitarii publici în ansamblu.</p> <p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>La articolul III, referitor la punctul 2: articolul 64 alineatul (1) din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public stabilește cazurile în care are loc destituirea din funcția publică. Astfel, potrivit literelor a) și b) ale alineatului precitat, destituirea din funcție poate avea loc ca urmare a sancțiunii disciplinare aplicate pentru săvârșirea unei abateri disciplinare, dacă anterior au fost aplicate sancțiuni disciplinare nestinse în modul stabilit, precum și pentru săvârșirea unei abateri disciplinare care a avut consecințe grave.</p> <p>În continuare, drept abatere disciplinară, potrivit articolului 57 al legii citate, se consideră: refuzul nejustificat de a îndeplini sarcinile și atribuțiile de serviciu, precum și dispozițiile conducătorului; neglijența și/sau tergiversarea, în mod repetat, a îndeplinirii sarcinilor; încălcarea normelor de conduită a funcționarului public; încălcarea prevederilor referitoare la obligații și restricții stabilite prin lege; acțiunile care aduc atingere prestigiului autorității publice în care activează etc. În cele din urmă, coroborând abaterile disciplinare citate, remarcăm următoarele:</p>
	<p>Se acceptă: Prevederea a fost exclusă</p>

	<p>cazurile propuse la literele c4), c5) și c6) ale articolului 64 alineatul (1) se încadrează în categoria abaterilor disciplinare, respectiv cad sub incidența literelor a) și b) ale alineatului (1) al articolului 64 din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public. Totodată, Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, în conformitate cu articolul 1 alineatul (1), <i>reglementează regimul general al funcției publice și statutul funcționarului public</i>. În acest sens, în scopul evitării unor confuzii în interpretarea categoriei de funcționari publici asupra cărora vor fi aplicate mecanismele de răspundere propuse, destinate conducătorului entității auditate, propunem detalierea suplimentară sau reexaminarea relevanței modificărilor propuse la Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, ținând cont de prevederile articolului 55 alineatul (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, care relevă că reglementările de același nivel și având același obiect de reglementare se cuprind, de regulă, într-un singur act normativ (în acest caz – Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014), iar în cazul în care proiectul actului normativ cuprinde prevederi ce se regăsesc în alte acte normative în vigoare, se face trimitere expresă la actul normativ care le conține.</p> <p>Suplimentar, referitor la dispozițiile Articolului I punctul 1, Articolului II și Articolului III punctul 2 din proiect, menționăm că, potrivit articolului 36 alineatul (2) din Legea nr. 260/2017 privind</p>	<p>Se acceptă. Alin. (4) și alin.(4¹) au fost comasate într-un singur alin.(4) cu următorul cuprins: <i>„(4) În cazul emiterii de către Curtea de Conturi a opiniei contrare sau în cazul imposibilității exprimării opiniei asupra situației financiare, autoritatea ierarhic superioară sau autoritatea care are competența legală de numire în funcție a conducătorului autorității bugetare independente va porni procedura disciplinară față de conducătorul</i></p>
--	--	---

	<p>organizarea și funcționarea Curții de Conturi, entitățile auditate sunt obligate:</p> <p>a) să asigure accesul auditorilor publici pe teritoriul lor, în sediile sau în alte localuri ale lor și să le creeze condiții de lucru adecvate;</p> <p>b) să prezinte, la cererea auditorului public, actele, documentele, informațiile și bazele de date necesare într-un termen rezonabil, care nu va depăși limita stabilită de auditor;</p> <p>c) să prezinte, la cererea auditorului public, explicații verbale și scrise.</p> <p>Alineatul (3) al aceluiași articol stabilește că neexecutarea prevederilor alineatului (2) litera a) și b) se sancționează în temeiul Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008.</p> <p>Totodată, potrivit articolului 36 alineatul (4) din același act normativ, în cazul neasigurării îndeplinirii obligațiilor prevăzute la alineatul (2) de către conducerea entității auditate, președintele Curții de Conturi poate informa despre aceasta Parlamentul, Președintele Republicii Moldova, Guvernul sau organul deliberativ al administrației publice locale.</p> <p>Astfel, considerăm că organul care are competența de numire a demnitarului/funcționarului public va examina informația prezentată de către președintele Curții de Conturi și va decide asupra sancțiunii ce urmează a fi aplicată în privința persoanei care a admis abaterea corespunzătoare.</p> <p>Mai mult decât atât, urmează a fi reținut faptul că autorul proiectului propune stabilirea posibilității revocării demnitarului/eliberării funcționarului</p>	<i>autorității/instituției bugetare, responsabil de perioada auditată”.</i>
--	---	---

	<p>public în cazul neprezentării fără motive întemeiate a datelor, informațiilor, actelor sau documentelor solicitate de Curtea de Conturi în condițiile și termenele stabilite. Trebuie menționat că articolul 36 alineatul (3) în coroborare cu articolul 36 alineatul (2) litera b) din Legea nr. 260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi stabilește o altă sancțiune pentru aceeași faptă, și anume: neprezentarea, la cererea auditorului public, a actelor, documentelor, informațiilor și bazelor de date necesare se sancționează în temeiul Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008.</p> <p>De asemenea, formularea propusă pentru articolul 4 alineatele (4)-(4²) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014 prevăd stabilirea sancțiunii disciplinare pentru aceeași faptă care a fost citată mai sus.</p> <p>Astfel, se propune ca pentru una și aceeași faptă să existe posibilitatea aplicării diferitor sancțiuni (sub formă de sancțiune disciplinară, de revocare/eliberare din funcție sau sub formă de amendă).</p> <p>La acest capitol, accentuăm că în Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010 Curtea Constituțională a statuat:</p> <p>„Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține</p>
--	--

o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție [...].”

Totodată, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat că nu poate fi considerată „lege” decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite persoanei să-și corecteze conduita. În special, o normă este previzibilă atunci când oferă o garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice (cauza *Amann c. Elveției*, Hotărârea din 16 februarie 2000, §56). Testul preciziei legii impune ca legea, în situațiile în care oferă o anumită marjă de discreție, să indice cu suficientă claritate limitele acesteia (cauza *Silver și alții c. Regatului Unit*, Hotărârea din 25 martie 1983, §80).

În acest sens, în Hotărârea nr. 26 din 27 septembrie 2016, Curtea Constituțională a stabilit că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. De asemenea, textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile.

Totodată, în Hotărârea nr. 2 din 30 ianuarie 2018 Curtea Constituțională a statuat că: „Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logicojuridică între dispozițiile pe care

le conține și să evite paralelismele legislative, ce generează incertitudine și insecuritate juridică. Or, în procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative.”

Prin urmare, Curtea Constituțională a stabilit că previzibilitatea și claritatea constituie elemente *sine qua non* ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare nicidecum nu pot fi omise (§45-46).

De asemenea, în *Hotărârea nr. 10 din 10 mai 2016*, Curtea Constituțională a subliniat că în lipsa unei sancțiuni relativ determinate și a altor mecanisme de individualizare a sancțiunii persoana nu are nicio posibilitate reală și adecvată de a beneficia pe cale judiciară de protejarea drepturilor sale, inclusiv de o sancțiune echitabilă. Individualizarea sancțiunii trebuie să reflecte relația dintre sancțiune (proporția și natura acesteia) și gradul pericolului social al faptei.

În acest sens, Curtea Constituțională a mai statuat că lipsa posibilității instanței de judecată de a aplica criteriile pentru individualizarea sancțiunii în cauza concretă și aplicarea unei sancțiuni absolut determinate nu asigură caracterul ei echitabil (§50 din Hotărârea Curții nr. 2 din 30 ianuarie 2008).

Astfel, considerăm că eventualele litigii judiciare, inițiate ca urmare a revocării/eliberării persoanei, ar putea avea ca efect obligarea autorităților publice la plata prejudiciului sub formă de salariu pentru absența forțată de la muncă, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor judiciare.

		<p>Curtea de Conturi a Republicii Moldova (Răspuns către Ministerul Justiției nr.03-493-20 din 19.06.2020)</p> <p>La Art.III, pct.2, litera c⁵), se completează la final cu cuvintele „inclusiv a informațiilor digitalizate, bazelor de date necesare exercitării corespunzătoare a atribuțiilor legale”.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>A fost acceptată opinia Comisiei juridice, numiri și imunități și a Guvernului.</p> <p>Pct.2 de la Art.III, referitor la articolul 64 alineatul (1) din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, se exclude.</p>
7.	<p>Art. IV.- Legea nr.260 din 07.12.2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova (Monitorul Oficial, 2018, nr.1-6, art.18), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:</p> <p>1. La articolul 2 noțiunea „auditor public” se expune într-o nouă redacție:</p> <p>auditor public- angajat al Curții de Conturi care este în drept să conducă și/sau să efectueze misiuni de audit public extern;</p>	<p>Congresul Autorităților Locale din Moldova (nr.132 din 23.07.2020)</p> <p>La Art. IV din Proiect (completarea Legii privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova, nr.260/2017). Pe parcursul proiectului <i>sintagma „resurse financiare publice”</i> trebuie lărgită si să cuprindă inclusiv „activele publice”.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>La Art.IV și în întregul proiect nu se utilizează sintagma „<i>resurse financiare publice</i>”.</p> <p>Obiecția/propunerea nu se susține și dacă analizăm cadrul normativ existent: Legea nr.260/2017 și legislația conexă, care utilizează noțiunea de „<i>patrimoniu public</i>” care acoperă în mod eficient înțelesul termenului „<i>active</i>” (substantiv).</p> <p>Art.2 al Legii nr.260/2017 stabilește: „<i>patrimoniu public</i> – totalitatea drepturilor și obligațiilor publice, care pot fi evaluate în bani, privite ca o sumă de valori active și pasive strâns legate între ele, aparținând statului și/sau unităților administrativ-teritoriale.”.</p> <p>Conform legii nr.260/2017, Curtea de Conturi prezintă Parlamentului un raport anual asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și <i>patrimoniului public</i>, în care analizează și generalizează concluziile din toate misiunile de audit efectuate în decursul unui an din data aprobării raportului anual precedent.</p>

		<p>Direcția Generală Juridică a Parlamentului (DGJ-08 nr.298 din 26.06.2020)</p> <p>La art.2, prin care noțiunea de „auditor public” se expune într-o nouă redacție, este neclară intenția autorului de a exclude obligativitatea certificării auditorului public, contrar normei art.27 și art.38 alin.(2) și (4).</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Prevederea a fost exclusă.</p>
8.	<p>2. Articolul 2 se completează cu următoarele noțiuni:</p> <p><i>misune follow-up</i> - activitate de verificare post-audit, desfășurată în scopul evaluării implementării recomandărilor înaintate de Curtea de Conturi, precum și a impactului obținut în urma implementării acestora;</p>	<p>Gvernul Republicii Moldova</p> <p>La punctul 2 se va revedea utilizarea termenului „<i>misune follow-up</i>” și a cuvântului „<i>pervazive</i>”, deoarece potrivit articolului 54 alineatul (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc. Se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire. În cazul în care se impune folosirea unor termeni și expresii din alte limbi, se indică, după caz, corespondentul acestora în limba română.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Propunerile în care se conține cuvântul „<i>pervazive</i>” au fost excluse.</p> <p>Totodată, conform art.3 alin.(1) din Legea nr.260/2017, Curtea de Conturi este instituția supremă de audit a Republicii Moldova, care exercită controlul asupra modului de formare, administrare și întreținere a resurselor financiare publice și a patrimoniului public prin realizarea auditului public extern în conformitate cu standardele internaționale ale instituțiilor supreme de audit.</p> <p>Standardele INTOSAI sunt reglementări internaționale specifice activității de audit public extern.</p> <p>Astfel, termenii și noțiunile din aceste Standarde nu reprezintă cuvinte de largă răspândire și, respectiv, nu pot fi înlocuite cu expresii omologe. Cuvântul „<i>pervaziv</i>” este un termen utilizat în contextul denaturărilor situațiilor financiare și este reglementat în sectorul corporativ de IAASB cu sensul de „<i>grav</i>”.</p>

			<p>Cele expuse sunt valabile și în cazul expresiei „<i>follow-up</i>”.</p> <p>Conform Principiului 7 din INTOSAI-P 10 „Declarația de la Mexic privind independența Instituției Supreme de Audit (ISA)”, ISA au propriul lor sistem intern de urmărire pentru a se asigura că entitățile auditate abordează în mod corespunzător observațiile și recomandările lor. Astfel, ISA-urile pot transmite <i>rapoartele de urmărire (follow-up reports)</i> Legislativului, uneia dintre comisiile sale sau consiliului de administrație al entității auditate, după caz, pentru examinare și acțiune, chiar și atunci când ISA-urile au puterea lor statutară de urmărire și sancționare.</p> <p><i>Noțiunea „mission de follow-up”</i> este descrisă în propunerile la Art. IV, art.2 și reprezintă o expunere într-un limbaj simplu, clar și concis.</p>
	<p>Direcția Generală Juridică a Parlamentului (DGJ-08 nr.298 din 26.06.2020)</p> <p>La același articol, este impropriu stilul normativ ca la definirea unor noțiuni să se utilizeze expresia „atunci când...”. Astfel, la definirea noțiunii <i>opinie fără rezerve</i>, textul „atunci când auditorul public ajunge la concluzia că” se va substitui cu „concluzia auditorului public”. Prezența observație este valabilă în egală măsură situațiilor similare din prezentul proiect.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Noțiunile a fost redactată după următorul model:</p> <p><i>opinie fără rezerve</i> – concluzia auditorului public că situațiile financiare sunt întocmite, sub toate aspectele semnificative, în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil;</p> <p><i>opinie cu rezerve</i> – situațiile în care: (1) în urma obținerii de probe de audit suficiente și adecvate, auditorul public concluzionează că denaturările, individuale sau agregate, sunt materiale, dar nu omni prezente pentru situațiile financiare; sau (2) auditorul se află</p>	
<p><i>opinie fără rezerve</i>- atunci când auditorul public ajunge la concluzia că situațiile financiare sunt întocmite, sub toate aspectele semnificative, în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil;</p> <p><i>opinie cu rezerve</i> - atunci când: (1) în urma obținerii de probe de audit suficiente și adecvate, auditorul public concluzionează că denaturările, individuale sau cumulate, sunt</p>			

<p>semnificative, dar nu pervazive pentru situațiile financiare; sau (2) auditorul se află în imposibilitatea obținerii unor suficiente probe de audit adecvate pe care să-și fundamenteze opinia, dar concluzionează că efectele posibile asupra situațiilor financiare ale denaturărilor nedetectate, în cazul în care există, ar putea fi semnificative, dar nu pervazive.</p> <p><i>opinie contrară</i>- atunci când, după ce a obținut suficiente probe de audit adecvate, auditorul public concluzionează că denaturările, individuale sau cumulate, sunt atât semnificative, cât și pervazive pentru situațiile financiare;</p> <p><i>imposibilitatea de exprimare a opiniei</i> - atunci când, auditorul public, utilizând toate procedurile de audit și sursele de informații posibile, nu poate să obțină probe de audit suficiente și adecvate pe care să-și fundamenteze opinia de audit și ajunge la concluzia că posibilele efecte asupra situațiilor financiare ale denaturărilor nedetectate, dacă există, ar putea fi atât semnificative, cât și pervazive.</p>	<p>Congresul Autorităților Locale din Moldova (nr.132 din 23.07.2020)</p> <p>La pct. 2 (privind art.2 din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova, nr. 260/2017) termenul „<i>follow-up</i>” poate fi înlocuit prin „<i>urmărire</i>”, iar noțiunile: <i>opinie fără rezerve, opinie cu rezerve, opinie contrară, imposibilitatea de exprimare a opiniei, trebuie să facă referință la o singură dimensiune și anume: cadrul de raportare</i></p>	<p>în imposibilitatea obținerii unor probe de audit, suficiente și adecvate, pe care să-și fundamenteze opinia, dar concluzionează că efectele posibile asupra situațiilor financiare ale denaturărilor nedetectate, în cazul în care există, ar putea fi materiale, dar nu omni prezente;</p> <p><i>opinie contrară</i> – concluzia auditorului public, precum că denaturările, individuale sau agregate, sunt atât materiale, cât și omni prezente pentru situațiile financiare;</p> <p><i>imposibilitatea de exprimare a opiniei</i> – concluzia auditorului public care nu poate să obțină probe de audit suficiente și adecvate pe care să-și fundamenteze opinia de audit, și/sau asupra faptului că posibilele efecte asupra situațiilor financiare ale denaturărilor nedetectate, ar putea fi atât materiale, cât și omni prezente.</p> <p>Nu se acceptă</p> <p>Termenul de „<i>misune follow-up</i>” este folosit în uzanțele internaționale și ale Curții de Conturi ale Republicii Moldova ca un termen care dezvăluie neechivoc activitatea de verificare a implementării recomandărilor.</p> <p>Conform cadrului normativ actual – art.2 al Legii nr.260/2017 privind organizarea și</p>
--	---	--

	<p><i>financiară aplicabil. Persoanele auditate pot fi sancționate doar în măsura în care nu aplică normele legale aplicabile, altfel, opinia Curții de Conturi poate fi abuzivă, unilaterală, etc. , dacă noțiunile în cauză sunt formulate evaziv.</i></p>	<p>funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova, opiniile auditorilor se referă exclusiv la <i>auditul financiar</i>, deoarece anume auditul financiar este „<i>activitatea ce se finalizează cu exprimarea unei opinii cu privire la faptul dacă situațiile financiare sunt prezentate, din toate punctele de vedere semnificative, conform cadrului normativ aplicabil de raportare financiară</i>”.</p> <p>De aceea nu considerăm că este necesară indicarea tipului de audit financiar la fiecare dintre tipurile de opinie.</p>
	<p>OECD (Organizația pentru Cooperare și dezvoltare Economică), Proiectul SIGMA (Support for Improvement in Governance and Management sau Susținerea Îmbunătățirii Sistemului de Guvernanță și Management) este o inițiativă comună a OECD și a UE</p> <p>Pentru referință, mai jos sunt definițiile care pot fi găsite în ISSAI 200 Principiile auditului financiar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>opinie necalificată</i> - atunci când auditorul concluzionează că probele de audit indică că rapoartele/situațiile financiare au fost întocmite, în toate privințele materiale, în conformitate cu cadrul financiar aplicabil. - <i>opinie calificată</i> - atunci când auditorul concluzionează că sau este incapabil să obțină dovezi de audit suficiente și adecvate cu privire la denaturări, indiferent dacă sunt individuale sau 	<p>Se acceptă parțial:</p> <p>Unii termeni de referință, precum: „erori individuale sau agregate”; „efecte materiale sau omni prezente”; au fost preluați în definițiile propuse pentru noțiunile: „opinie fără rezerve”; „opinie cu rezerve”; „opinie contrară” și „imposibilitatea exprimării opiniei”.</p>

		<p>agregate, sunt sau ar putea fi, materiale, dar nu omniprezente;</p> <p>- <i>opinie contrară</i> - atunci când auditorul, după ce a obținut dovezi de audit suficiente și adecvate, concluzionează că denaturările, indiferent dacă sunt individuale sau agregate, sunt atât materiale, cât și omniprezente;</p> <p>- <i>renunțarea la opinie</i> - atunci când auditorul nu este în măsură să obțină probe de audit suficiente și adecvate din cauza unei incertitudini sau a limitării domeniului de aplicare care este atât materială cât și omniprezentă.</p>	
9.	<p>3. Art.4 se expune în următoarea redacție:</p> <p>„Curtea de Conturi:</p> <p>a) are buget propriu, care se administrează în mod independent în conformitate cu prevederile legale;</p> <p>b) prezintă Ministerului Finanțelor, în procesul consultărilor organizate pentru cadrul bugetar pe termen mediu, proiectul bugetului propriu pentru anul următor și pentru doi ani ulteriori, cu abordarea oricărei propuneri vizând bugetul său;</p> <p>c) prezintă, până la 10 mai, proiectul bugetului propriu pentru anul următor Comisiei de control al finanțelor publice spre examinare și aprobare.</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>Punctul 3 trebuie exclus, deoarece vine în contradicție cu prevederile legislației în vigoare, având în vedere următoarele.</p> <p>Potrivit articolului 130 alineatul (1) din Constituția Republicii Moldova, formarea, administrarea, utilizarea și controlul resurselor financiare ale statului, ale unităților administrativ-teritoriale și ale instituțiilor publice sunt reglementate prin lege.</p> <p>Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014 este o lege specială, care reglementează exclusiv cadrul juridic general în domeniul finanțelor publice, și anume elaborarea, aprobarea, executarea, raportarea și controlul bugetelor și fondurilor componente ale bugetului public național, norme care trebuie respectate de toate autoritățile publice, inclusiv de cele independente/autonome.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Prevederea a fost exclusă.</p>

d) Parlamentul aprobă proiectul bugetul Curții de Conturi pentru anul următor până la 1 iulie și îl remite Guvernului pentru includere în proiectul legii bugetului de stat pentru anul bugetar următor.”

Astfel, potrivit articolului 2 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, dispozițiile legii în cauză se aplică la elaborarea, aprobarea, executarea, raportarea și controlul bugetelor și fondurilor (în continuare – *bugete*) componente ale bugetului public național, precum și la asigurarea monitoringului financiar al activității autorităților/instituțiilor publice la autogestiune, a întreprinderilor de stat/municipale și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public.

Totodată, articolul 1 alineatul (2) din legea precitată stabilește că actele legislative ce reglementează domenii specifice și/sau activitatea unor autorități/instituții bugetare nu vor cuprinde prevederi ce țin de elaborarea, aprobarea și executarea bugetelor, precum și alte proceduri aferente procesului bugetar, acestea fiind obiectul exclusiv al legii respective.

Concomitent, Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014 stabilește o procedură clară de adoptare a bugetului propriu al autorității bugetare independente/autonome ținând cont de normele și principiile de bază în domeniul finanțelor publice.

Astfel, potrivit alineatului (2) al articolului 511 din această lege, proiectul bugetului autorității bugetare independente/autonome se aprobă, *cu avizul consultativ al Ministerului Finanțelor*, de către această autoritate și se înaintează Guvernului, în termenul prevăzut de calendarul bugetar, pentru a fi inclus în proiectul bugetului de stat care va fi prezentat Parlamentului spre adoptare.

	<p>În așa mod, stabilirea prin Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014 a unei proceduri de elaborare și aprobare a bugetelor autorităților independente/autonome, inclusiv al Curții de Conturi, nu semnifică lipsirea de autonomie financiară a acestora.</p> <p>Direcția Generală Juridică a Parlamentului (DGJ-08 nr.298 din 26.06.2020)</p> <p>La pct.3, textul „cu abordarea oricărei propuneri vizând bugetul său”, propus pentru lit.b), necesită a fi redactat întru corespunderea art.54 alin.(1) lit.f) care prevede evitarea cuvintelor și expresiilor nefuncționale, idiomatice, care nu sunt utilizate sau cu sens ambiguu.</p> <p>Este de menționat că lit.c) și d) din același punct nu corespund prevederilor Legii nr.181/2014, care prevede că, proiectul bugetului autorității bugetare independente/autonome se aprobă, cu avizul consultativ al Ministerului Finanțelor, de către această autoritate și se înaintează Guvernului, în termenul prevăzut de calendarul bugetar, pentru a fi inclus în proiectul bugetului de stat care va fi prezentat Parlamentului spre adoptare. Autoritatea bugetară independentă/autonomă prezintă Parlamentului, după caz, obiecțiile la proiectul de buget aprobat de către Guvern pentru soluționarea divergențelor. La fel, este de menționat că comisia permanentă nu dispune de competența de a aproba bugetul.</p> <p>Redacția ce se propune pentru norma art.4 sunt în derogare de la principiile și regulile stabilite prin Legea nr.181/2014. Prezenta lege stabilește o</p>	<p>Se acceptă: Pentru evitarea conflictului de norme, prevederea a fost exclusă.</p>
--	--	---

	<p>procedură unificată de elaborare, examinare și aprobare a cheltuielilor din bugetul public național, reieșind din raționamentele normelor juridice constituționale. Reglementările Legii nr.181/2014 transpun și dezvoltă normele constituționale stabilite de art.73 și art.131 alin.(2), alin.(4) și alin.(5), ținând cont de constatările Curții Constituționale expuse prin Hotărârile nr.19/1999 și 29/2001.</p> <p>Procedura de elaborare a bugetului autorităților publice bugetare independente se efectuează în conformitate cu prevederile art.51 și art.51¹ a Legii nr.181/2014.</p> <p>Adoptarea proiectului de lege în varianta propusă de autor va crea un precedent pentru alte autorități bugetare independente și va conduce la apariția unor reglementări segmentare în materie bugetară, diverse ca conținut și procedură, creând dificultăți de aplicare.</p>	
	<p>Congresul Autorităților Locale din Moldova (nr.132 din 23.07.2020)</p> <p>La pct. 3 (privind art. 4 din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova) <i>se propune de inclus că Curtea de Conturi trebuie să prezinte informații suficiente, conform rigorilor și solicitărilor Ministerului Finanțelor în limitele cadrului normativ cu referire la sumele incluse în proiectul bugetului.</i></p>	<p>Se acceptă:</p> <p>Pentru prevenirea conflictului de norme, a fost acceptată obiecția Guvernului și a fost exclusă prevederea.</p>
	<p>OECD (Organizația pentru Cooperare și dezvoltare Economică),</p> <p>Proiectul SIGMA (Support for Improvement in Governance and Management sau Susținerea</p>	<p>Nu se acceptă:</p> <p>În cadrul examinării au prevalat argumentele expuse de Guvernul Republicii Moldova și Direcția Generală Juridică a Parlamentului.</p>

Îmbunătățirii Sistemului de Guvernanță și Management) inițiativă comună a OECD și UE
Observația mea finală se referă la o problemă cheie pe care am oferit anterior sfaturi și comentarii cu privire la articolul 4 din Legea 260 privind CC, referitor la bugetul CC. Nu există nicio modificare propusă pentru această problemă, deși înțeleg că inițial a fost planificat un amendament.

La 20 septembrie 2019, Legea CC a fost modificată pentru a o armoniza cu regulile de elaborare, revizuire și adoptare a bugetelor instituțiilor independente / autonome. Articolul 4 din Legea CC prevede că

„Activitățile CC sunt finanțate de la bugetul de stat; CC are propriul buget, care este gestionat de acesta în mod independent, în conformitate cu legislația; bugetul CC este elaborat și aprobat în conformitate cu principiile, regulile și procedurile stipulate de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 pentru organismele bugetare aflate la autogestiune; CC are dreptul de a se adresa Parlamentului dacă fondurile alocate sunt insuficiente pentru desfășurarea activităților.”

Înainte de această modificare, legea CC prevedea ca CC să-și prezinte proiectul de buget direct Parlamentului spre examinare, care este considerată cea mai bună practică pentru ISA. În timp ce articolul actual prevede încă din punct de vedere tehnic independența financiară a CC, acesta a creat anumite riscuri de interferență necorespunzătoare din partea executivului în

		<p>direcționarea bugetului CC. Așa cum sfaturile noastre de la momentul respectiv indicau că aplicarea articolului revizuit era importantă și trebuia monitorizată, deoarece aplicarea greșită a acestuia de către Ministerul Finanțelor ar putea genera provocări în acest sens.</p> <p>În timpul evaluării <i>inter pares</i> a CC, am identificat probleme legate de implementarea și aprobarea bugetului CC și, în opinia noastră, ar fi oportun să luăm în considerare modificarea legii CC la formularea anterioară în care CC și-a prezentat bugetul direct Parlamentului.</p>	
10.	<p>4. La articolul 6 alineatul (1) se completează cu lit. c¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„c¹) Rapoartele de audit financiar și Hotărârile Curții de Conturi prin care acestea au fost aprobate cu emiterea opiniei contrare sau cu imposibilitatea auditorului public extern de a exprima opinia asupra situației financiare a autorității/instituției bugetare, se remit în mod obligatoriu Parlamentului și Guvernului pentru luare de cunoștință și întreprinderea măsurilor ce se impun”.</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>La punctul 4, formularea propusă pentru articolul 6 alineatul (1) litera c) necesită a fi revizuită, în scopul corespunderii acesteia cu reglementările alineatului (1). Totodată, cuvintele „în mod obligatoriu” necesită a fi excluse. Or, nu este necesară stipularea că o anumită regulă este obligatorie, deoarece <i>per a contrario</i> se poate presupune că celelalte reguli, dispoziții și norme nu sunt obligatorii.</p> <p>OECD (Organizația pentru Cooperare și dezvoltare Economică), Proiectul SIGMA (Support for Improvement in Governance and Management sau Susținerea Îmbunătățirii Sistemului de Guvernare și</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Art.6 se completează cu alineatul (1¹), cu următorul cuprins:</p> <p>„(1¹) Rapoartele de audit financiar și hotărârile Curții de Conturi prin care acestea au fost aprobate cu emiterea opiniei contrare sau cu imposibilitatea auditorului public extern de a exprima opinia asupra situației financiare a autorității/instituției bugetare se remit Parlamentului și Guvernului, pentru luare de cunoștință și întreprinderea măsurilor ce se impun.”.</p> <p>Se acceptă:</p> <p>Propunerea vine să confirme sprijinul necesității reglementării.</p>

		<p>Management) este o inițiativă comună a OECD și a UE</p> <p>Prezentarea rapoartelor de audit financiar către parlament (și guvern) pentru examinare etc., în cazul în care există opinii contrare sau renunțare la opinie, este o bună practică. Rapoartele de audit în sine ar trebui să fie suficiente pentru examinarea și dezbaterile de către parlament. În ceea ce privește transmiterea deciziilor CC, trebuie să înțeleg dacă acestea prezintă ceva diferit de raportul de audit pe care parlamentul îl examinează, sau documentează doar aprobarea raportului de audit sau reiterează problemele cheie analizate în raportul de audit? Cred că este important ca discuțiile parlamentare să se concentreze asupra rapoartelor de audit.</p> <p>Un alt aspect pe care l-aș lua în considerare este că pot exista anumite probleme care să ducă la calificări într-o serie de situații financiare care să indice o tendință importantă. Deși este posibil să nu conducă la opinii contrare asupra entităților auditate individuale, acestea ar putea reflecta probleme semnificative în gestionarea finanțelor publice, pe care ar fi important să le ia în considerare parlamentul. Cu toate acestea, consider că dispozițiile actuale ale articolului 6 oferă CC mecanismele de raportare cu privire la astfel de probleme, dar am considerat că este important să subliniez acest lucru.</p>		
11.	5. Articolul 7 se completează cu alineatul (3 ¹) cu următorul cuprins:	<p>Comisia juridică, numiri și imunități (CJ-06 nr.178 din 25.06.2020)</p>	<p>Se acceptă: Prevederea a fost exclusă.</p>	

<p>„(3¹) Curtea de Conturi este în drept să solicite organelor competente aplicarea sancțiunilor contravenționale față de persoanele responsabile de utilizarea resurselor financiare publice”.</p>	<p>Cu referire la Art.IV pct.5 din prezentul proiect de lege, prin care se propune ca Curtea de Conturi să fie în drept să solicite organelor competente aplicarea sancțiunilor contravenționale persoanelor responsabile de utilizarea resurselor financiare publice, considerăm că propunerea dată dublează norma legală deja regăsită în art.7 alin.(2) din aceeași lege, care indică că Curtea de Conturi este în drept să sesizeze organele de drept despre depistarea încălcărilor ale căror constatare și examinare țin de competența acestora.</p> <p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>La punctele 5 și 8, dispozițiile propuse pentru articolul 7 alineatul (3¹) și articolul 15 litera i) din Legea nr. 260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi vin în contradicție cu alineatul (1) al articolului citat, conform căruia Curtea de Conturi colaborează cu autoritățile, instituțiile publice, inclusiv organele de drept, călăuzindu-se de principiile legalității și neadmiterii imixtiunii în activitatea acestora. Astfel, stabilirea dreptului Curții de Conturi de a solicita organelor competente aplicarea sancțiunilor contravenționale față de persoanele responsabile de utilizarea resurselor financiare publice va influența în mare parte decizia autorităților competente la determinarea sancțiunilor contravenționale, ceea ce este contrar legislației. Or, potrivit articolului 5 alineatul (1) din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei contravenții, nici supus sancțiunii contravenționale decât în conformitate cu legea contravențională. Prin urmare, Curtea de</p>	<p>Se acceptă: Prevederea a fost exclusă.</p>
--	---	--

	<p>Conturi, potrivit articolului 7 alineatul (2) din Legea nr. 260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, este în drept să sesizeze organele de drept despre depistarea încălcărilor ale căror constatare și examinare țin de competența acestora, fără imixtiune în activitatea acestora.</p> <p>Subsecvent, formularea normelor propuse este ambigua, deoarece nu prevede în ce temei Curtea de Conturi poate cere organelor competente aplicarea sancțiunilor contravenționale.</p> <p style="text-align: center;">Centrul Național Anticorupție (REA nr.ELO20/6581 din 22.06.2020)</p> <p>Conform prevederilor legale actuale din art.7 alin.(2) al Legii nr.260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova, „<i>Curtea de Conturi sesizează organele de drept despre depistarea încălcărilor ale căror constatare și examinare țin de competența acestora</i>”.</p> <p>Însă, potrivit normei propuse, se dublează atribuția Curții de Conturi indicată <i>supra</i>, prin faptul că solicitarea organelor competente de a aplica sancțiuni contravenționale se include în sensul semantic al expresiei „<i>sesizează organele de drept despre depistarea încălcărilor</i>” din norma sus-enunțată.</p> <p>Mai mult decât atât, potrivit art.32 din Codul contravențional, sancțiunea contravențională este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare ce se aplică, în numele legii, persoanei care a săvârșit o contravenție.</p> <p>La fel, conform art.385 alin.(1) din Codul contravențional, „<i>Agentul constator este</i></p>	<p>Se acceptă: Prevederea a fost exclusă.</p>
--	---	--

		<p><i>reprezentantul autorității publice care soluționează, în limitele competenței sale, cauza contravențională în modul prevăzut de prezentul cod”.</i></p> <p>Prin urmare, dacă în rezultatul efectuării auditului, Curtea de Conturi constată încălcări sau abateri de la lege, inclusiv și în domeniul utilizării resurselor financiare publice, aceasta deja are competența de a sesiza organele competente pentru examinarea contravențiilor, precum și a infracțiunilor.</p> <p>Pericolul coruptibil al reglementării propuse, rezidă în crearea unei confuzii dintre atribuția de bază actuală și cea propusă ca fiind atribuiții diferite, deși, în esență, reprezintă una și aceeași atribuție, doar cu specificarea aplicării sancțiunii contravenționale, în condițiile în care sancțiunea contravențională nu poate fi solicitată de a fi aplicată de nici o entitate publică, ci doar în condițiile Codului contravențional, în rezultatul constatării contravenției de agentul constator competent.</p> <p>Recomandări: Excluderea alin.(3/1) al art. 7.</p>	
12.	<p>6. Articolul 10 se completează cu litera a¹⁾), cu următorul cuprins:</p> <p>„a¹⁾ publicarea hotărârilor Curții de Conturi asupra rapoartelor de audit în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”</p>	<p>Comisia juridică, numiri și imunități (CJ-06 nr.178 din 25.06.2020)</p> <p>Prevederile Art.IV pct.6 urmează a fi adus în concordanță cu prevederile art.6 alin.(2) din Legea nr.260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, care indică expres categoriile de rapoarte ce urmează a fi publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Pentru sporirea impactului și efectelor rapoartelor de audit, hotărârile Curții de Conturi asupra rapoartelor de audit, urmează a fi publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.</p>

<p>13.</p>	<p>7. Articolul 12 se completează cu alineatul (1¹), cu următorul cuprins:</p> <p>„(1¹) Președintele Curții de Conturi este asistat de un cabinet propriu. Statutul juridic al personalului din cabinetul Președintelui Curții de Conturi se reglementează de Legea nr. 80 din 07.05.2010 cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică.</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>Referitor la punctul 7 (inclusiv la Articolul VII din proiect), considerăm necesar ca nota informativă să prevadă argumentele temeinice care justifică necesitatea asistării președintelui Curții de Conturi de un cabinet propriu. De asemenea, atragem atenția că crearea subdiviziunii respective va atrage după sine cheltuieli bugetare suplimentare (cheltuieli de personal), care nu sunt estimate și a căror sursă de finanțare nu este stabilită în nota informativă la proiect.</p> <p>Suplimentar, atragem atenția că la elaborarea proiectului nu au fost respectate prevederile articolului 25 alineatul (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, potrivit căruia în cazul unui proiect care prevede reglementări cu impact asupra bugetului și/sau care prevede reorganizări și reforme structurale ori instituționale, în calitate de studiu de cercetare se realizează analiza inițiativei de elaborare a actului normativ, conform metodologiei de analiza <i>ex ante</i> aprobate de către Guvern.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Având în vedere că potrivit art.12 alin.(1) din Legea nr.260/2017, conducerea Curții de Conturi este exercitată de către președintele acesteia, pe lângă coordonarea activității de audit, Președintele prezintă Curtea de Conturi în relațiile cu Parlamentul, Guvernul, celelalte autorități publice, entități naționale și internaționale, Curtea de Conturi Europeană, EUROSAL, INTOSAI, instituții supreme de audit ale altor state etc.</p> <p>Din motivele expuse, este necesară asistența și suportul organizatoric, asigurarea cu materialele analitice și informaționale necesare, prezentarea opiniilor și propunerilor asupra subiectelor ce urmează a fi puse în discuție sau în privința cărora urmează să fie adoptate anumite decizii etc.</p> <p>Subsecvent, propunerea înaintată se bazează pe norma art. 13 din Legea nr. 199/2010 care prevede că persoana cu funcție de demnitate publică poate fi asistată de un cabinet propriu. <i>Or</i>, neacceptarea propunerii ar prezenta o situație discriminatorie nejustificată față de Președintele Curții de Conturi comparativ cu persoanele ce dețin funcțiile prevăzute de art. 2 alin. (2) din Legea nr. 80/2010.</p> <p>Totodată, nu este neapărat ca respectivul cabinet să fie format, dar în legea specială urmează a fi prevăzut.</p> <p>Este de menționat și faptul că completarea propusă nu va necesita resurse financiare suplimentare, funcțiile urmând a fi înscrise în limita statutului de personal existent.”.</p>
-------------------	--	---	--

14.	<p>8. Articolul 15 se completează cu litera i¹⁾ cu următorul cuprins:</p> <p>„i¹⁾ cere organelor competente aplicarea unor sancțiuni contravenționale față de persoanele responsabile de utilizarea resurselor financiare publice.”</p>	<p>Centrul Național Anticorupție (REA nr. ELO20/6581 din 22.06.2020)</p> <p>Din considerentele expuse la pct.11 din Sinteză, Recomandări:</p> <p>Reglementarea lit., i¹⁾ al art.15 în următoarea redacție: „i¹⁾ sesizează organele de drept despre depistarea încălcărilor ale căror constatare și examinare țin de competența acestora”.</p> <p>Direcția Generală Juridică a Parlamentului (DGJ-08 nr.298 din 26.06.2020)</p> <p>Completarea propusă la pct.8 este de prisos, deoarece potrivit pct.5 din proiect Curtea de conturi este în drept să solicite organelor competente aplicarea sancțiunilor contravenționale față de persoanele responsabile de utilizarea resurselor financiare publice. Astfel, pct.5 reglementează un drept pentru curtea de conturi, pe când pct.8 deja stabilește o atribuție pentru aceeași acțiune.</p>	<p>Se acceptă:</p> <p>Articolul 15 se completează cu litera i¹⁾ cu următorul cuprins:</p> <p>„i¹⁾ sesizează organele de drept privind depistarea încălcărilor ale căror constatare și examinare țin de competența acestora”.</p> <p>Se acceptă:</p> <p>Se acceptă recomandarea făcută de CNA.</p> <p>Articolul 15 se completează cu litera i¹⁾ cu următorul cuprins:</p> <p>„i¹⁾ sesizează organele de drept despre depistarea încălcărilor ale căror constatare și examinare țin de competența acestora”.</p>
15.	<p>9. La articolul 16 alin.(2) lit.a) se expune în următoarea redacție:</p> <p>„a) a atins vârsta de 65 ani”.</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>În ceea ce privește punctul 9, considerăm oportună argumentarea suplimentară, în nota informativă la proiect, a majorării limitei de vârstă, până la 65 de ani, pentru numirea în funcția de membru al Curții de Conturi, propuse la articolul 16 alineatul (2) litera a) din Legea nr. 260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova, având în vedere că autorul invocă necesitatea corelării acesteia cu limita de vârstă pentru numirea în alte funcții publice. Or, prevederile articolului 27</p>	<p>Se acceptă parțial, în ceea ce privește completarea Notei informative.</p> <p>Propunerea privind majorarea limitei de vârstă, până la 65 de ani, pentru numirea în funcția de membru al Curții de Conturi urmează să asigure continuitatea activității Curții de Conturi și utilizarea la maxim a experienței profesionale în domeniul auditului public extern.</p> <p>Același deziderat a fost stabilit de Capitolul 4 (ocuparea forței de muncă, politica socială și egalitatea de șanse) din Acordul de</p>

	<p>alineatul (1) litera d) din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public stabilesc limita de vârstă de 63 de ani pentru a candida la o funcție publică, iar prevederile articolului 41 alineatul (1) din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii fixează vârsta standard de pensionare de 63 de ani.</p>	<p>asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, din 27.06.2014, ratificat prin Legea nr.112 din 02.07.2014.</p> <p><i>Totodată:</i></p> <p>potrivit art.11 din Legea nr.317/1994 cu privire la Curtea Constituțională, „Limita de vârstă pentru numire în funcția de judecător al Curții Constituționale este de 70 de ani”;</p> <p>Legea nr.199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică nu stabilește limita de vârstă pentru astfel de funcții;</p> <p>la fel, unele legi speciale nu prevăd limite de vârstă pentru funcțiile de demnitate publică în domeniul respectiv (Legea concurenței nr. 183/2012, Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare nr.192/1998). Legea nr.5 din 09.02.2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați are ca scop asigurarea exercitării drepturilor egale de către femei și bărbați în sfera politică, economică, socială, culturală, în alte sfere ale vieții, drepturi garantate de Constituția Republicii Moldova, în vederea prevenirii și eliminării tuturor formelor de discriminare după criteriul de sex. <i>Or</i>, varianta actuală a art.16 alin.(2) lit. a) nu corespunde prevederilor menționate, în paralel cu Legea nr. 156/1998, stabilind prevederi diferențiate privind vârsta de pensionare a femeilor și cea a bărbaților.</p>
--	--	---

<p>16.</p>	<p>10. La articolul 23 alineatul (2) propoziția a 2-a va avea următorul cuprins: „Personalul cu atribuții de audit public este constituit din auditori publici certificați, auditori publici și stagieri în audit public extern”.</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>La punctul 10 în coroborare cu punctul 1, formularea propusă pentru propoziția a doua din articolul 23 alineatul (2) din Legea nr. 260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi stabilește: „Personalul cu atribuții de audit public este constituit din auditori publici certificați, auditori publici și stagieri în audit public extern”. Astfel, în contextul în care, potrivit articolului IV punctul 1 din proiect, noțiunea „auditor public” semnifică angajat al Curții de Conturi care este în drept să conducă și/sau să efectueze misiuni de audit public extern, nu este clar care este sensul termenului „auditori publici certificați”, sau care este diferența dintre aceste două funcții. Or, auditorul public, potrivit noțiunii propuse are același drept de a conduce și/sau efectua misiuni de audit public extern la fel ca în noțiunea în vigoare a termenului indicat, prevăzută în articolul 2 din Legea nr. 260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi. Mai mult decât atât, luând în considerare că, potrivit articolului 27 din legea pre citată, personalul cu atribuții de audit public sunt certificați conform procedurilor prevăzute în Regulamentul privind certificarea auditorilor publici, aprobat de Curtea de Conturi, este imperios a stabili diferența dintre termenul de auditor public și auditor public certificat.</p>	<p>Se acceptă parțial. Alineatul (2) al art. 23 din Legea nr.260/2017 va conține următorul text: „<i>Personalul cu atribuții de audit public este constituit din auditori publici, auditori publici certificați și stagieri în audit public extern.</i>”.</p> <p>Noțiunea de „auditor public” din proiect se va exclude.</p>
<p>17.</p>	<p>11. La articolul 31 alineatul (5) se expune în următoarea redacție:</p>		

	„(5) Curtea de Conturi poate efectua misiuni de audit combinate (comprehensive) și misiuni follow-up”.		
18.	<p>12. Articolul 32 se modifică și se completează cu alineatele (9), (10) și (11), cu următorul cuprins:</p> <p>(9) Curtea de Conturi are dreptul de a prelucra datele cu caracter personal obținute în exercitarea atribuțiilor prevăzute de prezenta lege fără consimțământul subiecților datelor cu caracter personal.</p> <p>(10) Subiecții datelor cu caracter personal nu au dreptul de a se opune prelucrării datelor personale circumscrise exercitării atribuțiilor Curții de Conturi prevăzute de prezenta lege.</p> <p>(11) Prelucrarea datelor cu caracter personal obținute de către Curtea de Conturi în exercitarea atribuțiilor prevăzute de prezenta lege se realizează în conformitate cu prevederile legislației privind protecția datelor cu caracter personal.</p>	<p>Comisia juridică, numiri și imunități (CJ-06 nr.178 din 25.06.2020)</p> <p>Cu referire la Art.IV pct.12 din proiect, prin care se propune acordarea dreptului Curții de conturi de a prelucra datele cu caracter personal fără consimțământul subiecților datelor cu caracter personal, fără ca ultimii să aibă dreptul să se opună prelucrării datelor cu caracter personal, menționăm următoarele.</p> <p>Prevederile art.5 din Legea nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal prescrie modul în care are loc prelucrarea datelor cu caracter personal. În acest context, considerăm că în sprijinul protejării drepturilor subiecților datelor cu caracter personal, în exercitarea atribuțiilor sale, Curtea de Conturi urmează să se conducă de prevederile Legii nr.133/2011 și să respecte dreptul la inviolabilitatea personală.</p> <p>Mai mult ca atât, reieșind din prevederile art.5 alin.(5) din Legea nr.133/2011, sunt prescise anumite cazuri în care consimțământul subiectului datelor cu caracter personal nu este cerut în procesul de prelucrare a datelor cu caracter personal. Astfel, în cazul în care se respectă dispozițiile art.5 din Legea nr.133/2011, prevederile Art.IV pct.12 din prezentul proiect de lege devin inutile și contradictorii cu legea specială în domeniul protecției datelor cu caracter personal.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>În ultima perioadă, Curtea de Conturi nu beneficiază în măsură deplină de drepturile legale privind accesul la informație în exercitarea mandatului său. Mai multe entități publice îngrădesc accesul la informație, invocând diferite motive. Unele refuză accesul la bazele de date din SI sub pretextul că datele poartă caracter personal, iar legea organică/specială nu prevede expres accesul la asemenea informație. Procedurile excesiv de formalizate și birocratizate în mod intolerabil solicită cheltuieli de timp și personal și atrage după sine costuri inefficiente pentru ambele părți. Toate acestea, coroborate cu restricțiile impuse de starea de urgență în perioada de pandemie, impun extinderea limitelor de timp/personal/resurse financiare planificate pentru activitățile de audit public extern, dar și a activităților strict necesare ale entităților auditate.</p> <p>Având în vedere că „bazele de date și informațiile digitalizate” conțin date cu caracter personal, se impune completarea respectivă pentru a asigura legal și real accesul neîngrădit, direct și liber, în timp util al auditorilor la sistemele informaționale ale entităților auditate, drept prevăzut de art. 32 alin.(8) din Legea nr. 260/2017 privind</p>

		<p>organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova.</p> <p>Stabilirea expresă în Legea nr.260/2017 a dreptului Curții de Conturi de a prelucra datele cu caracter personal ar exclude pe viitor orice impediment în desfășurarea misiunilor de audit.</p> <p>Totodată, pentru sincronizare, la articolul 5 din Legea nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal alineatul (5) se va completa cu litera e¹⁾, cu următorul cuprins: „ e¹⁾ efectuarea auditului public extern.” (a se vedea Art. nou propus).</p> <p>Art. __.- Articolul 5 din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 170–175, art. 492), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: alineatul (5) se completează cu litera e¹⁾, cu următorul cuprins: „e¹⁾ efectuarea auditului public extern;”</p> <p>Nu se acceptă. A se vedea argumentarea de mai sus.</p>
	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>La punctul 12, completarea articolului 32 cu dispoziții ce prevăd acordarea Curții de Conturi a dreptului de a prelucra datele cu caracter personal obținute în exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege fără consimțământul subiecților datelor cu caracter personal este nejustificată. Or, nota</p>	

	<p>informativă nu prevede argumente concludente în acest sens. Subsecvent, ținem să precizăm faptul că prelucrarea datelor cu caracter personal fără consimțământul subiectului datelor cu caracter personal este posibilă doar în cazurile prevăzute în articolul 5 alineatul (5) din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal și doar în conformitate cu aceasta lege.</p>	<p>informativă nu prevede argumente concludente în acest sens. Subsecvent, ținem să precizăm faptul că prelucrarea datelor cu caracter personal fără consimțământul subiectului datelor cu caracter personal este posibilă doar în cazurile prevăzute în articolul 5 alineatul (5) din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal și doar în conformitate cu aceasta lege.</p>
	<p>Curtea de Conturi a Republicii Moldova (Răspuns către Ministerul Justiției nr.03-493-20 din 19.06.2020)</p> <p>La Art.IV, pct.12, alineatul (9) al articolului 32 se propune următorul cuprins:</p> <p>„(9) Curtea de Conturi are dreptul de a prelucra datele cu caracter personal, inclusiv datele cu caracter personal care au drept funcție de identificare, pentru exercitarea atribuțiilor prevăzute de prezenta lege fără consimțământul subiecților datelor cu caracter personal”.</p>	<p>Se acceptă:</p> <p>Art.IV, pct.12, alineatul (9) al articolului 32 va avea următorul cuprins:</p> <p>„(9) <i>Curtea de Conturi are dreptul de a prelucra datele cu caracter personal, inclusiv datele cu caracter personal care au drept funcție de identificare, pentru exercitarea atribuțiilor prevăzute de prezenta lege fără consimțământul subiecților datelor cu caracter personal</i>”.</p>
	<p>Congresul Autorităților Locale din Moldova (nr.132 din 23.07.2020)</p> <p>La pct. 12 (privind completarea art. 32 din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova) considerăm că este o imixiune în conceptul legislației și angajamentelor internaționale privind protecția datelor cu caracter personal și viața privată, <i>respectiv ar trebui excluse.</i></p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Este absolut necesar, ca în exercitarea atribuțiilor și competențelor stabilite de lege, Curtea de Conturi să aibă dreptul de a prelucra date cu caracter personal.</p> <p>La alin.(11) propus, se stabilește: „Prelucrarea datelor cu caracter personal obținute de către Curtea de Conturi în exercitarea atribuțiilor prevăzute de prezenta lege se realizează în conformitate cu</p>

		<p>prevederile legislației privind protecția datelor cu caracter personal.”</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>În ultima perioadă, Curtea de Conturi nu beneficiază în măsură deplină de drepturile legale privind accesul la informație în exercitarea mandatului său. Mai multe entități publice îngrădesc accesul la informație, invocând diferite motive. Unele refuză accesul la bazele de date din SI sub pretextul că datele poartă caracter personal, iar legea organică/specială nu prevede expres accesul la asemenea informație. Procedurile excesiv de formalizate și birocratizate în mod intolerabil solicită cheltuieli de timp și personal și atrage după sine costuri ineficiente pentru ambele părți. Toate acestea, coroborate cu restricțiile impuse de starea de urgență în perioada de pandemie, impun extinderea limitelor de timp/personal/resurse financiare planificate pentru activitățile de audit public extern, dar și a activităților strict necesare ale entităților auditate.</p> <p>Având în vedere că „bazele de date și informațiile digitalizate” conțin date cu caracter personal, se impune completarea</p>
	<p>Direcția Generală Juridică a Parlamentului (DGJ-08 nr.298 din 26.06.2020)</p> <p>La pct.12 se vor exclude cuvintele „se modifică și” deoarece acesta prevede doar completarea articolului cu alineate noi.</p> <p>Cu referire la completarea art.32 din Legea nr.260/2017 cu alineate noi, trebuie să menționăm că potrivit art.5 alin.(1) al legii nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, prelucrarea datelor cu caracter personal se efectuează cu consimțământul subiectului datelor cu caracter personal. Totodată, la alin.(5) din același articol sunt prevăzute cazurile în care consimțământul subiectului datelor cu caracter personal nu este ccrut. Din aceste considerente, când legea de bază stabilește clar cazurile pentru care este posibilă prelucrarea datelor cu caracter personal fără consimțământul subiecților datelor cu caracter personal. Considerăm inoportună completarea propusă de către autor în Legea nr.260/2017.</p>	

		<p>respectivă pentru a asigura legal și real accesul neîngrădit, direct și liber, în timp util al auditorilor la sistemele informaționale ale entităților auditate, drept prevăzut de art. 32 alin.(8) din Legea nr. 260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova.</p> <p>Stabilirea expresă în Legea nr.260/2017 a dreptului Curții de Conturi de a prelucra datele cu caracter personal ar exclude pe viitor orice impediment în desfășurarea misiunilor de audit.</p> <p>Totodată, pentru sincronizare, la articolul 5 din Legea nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal alineatul (5) se propune a se completa cu litera e¹⁾ , cu următorul cuprins: „ e¹⁾ efectuarea auditului public extern.” (a se vedea Art. nou propus).</p>
--	--	---

<p>19.</p>	<p>13. După articolul 33, se introduce un nou articol 33¹ cu următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 33¹. Opiniile de audit</p> <p>(1) Auditul financiar se finalizează cu emiterea uneia din următoarele opinii asupra situațiilor financiare: opinie fără rezerve, opinie cu rezerve, opinie contrară, imposibilitate de exprimare a opiniei.</p> <p>(2) Emiterea opiniei contrare sau imposibilitatea de exprimare a opiniei poate constitui temei de eliberare, revocare sau destituire din funcția publică.</p> <p>(3) Managerii entităților publice pe parcursul activității cărora Curtea de Conturi a emis opinie contrară sau a fost în imposibilitate de a exprima opinia, din motive imputabile acestora, vor avea interdicția de a ocupa asemenea funcții pe viitor”.</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>La punctul 13, atenționăm că alineatul (2) al articolului 33¹ necesită a fi exclus, deoarece temeiurile de eliberare și destituire a funcționarului public sunt stabilite în legea specială cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.</p> <p>Subsecvent, subliniem faptul că, potrivit articolului 23 alineatul (3) din Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, neexecutarea sau executarea necorespunzătoare de către persoana cu funcție de demnitate publică a obligațiilor, prerogativelor și competențelor sale, indiferent de prezența culpei, poate atrage după sine revocarea sau eliberarea din funcție. Temeiul și cauzele revocării sau eliberării din funcție din motive imputabile demnitarului se vor indica în actul administrativ corespunzător.</p> <p>Referitor la formularea alineatului (3) al articolului 33¹, subliniem că privarea de dreptul de a deține anumite funcții este o sancțiune contravențională. Or, potrivit articolului 35 alineatul (3) din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate sau privarea de dreptul de a deține anumite funcții poate fi aplicată de instanța de judecată pentru un termen de la 3 luni la un an. Această sancțiune se aplică în cazurile în care, ținând cont de caracterul contravențiilor comise de persoana vinovată, legea declară ca fiind inadmisibilă desfășurarea unei anumite activități sau deținerea unei anumite funcții de către aceasta. Respectiv, cuvintele „vor avea interdicția de a ocupa asemenea funcții pe</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Reglementarea propusă vine să accentueze importanța rezultatelor auditului, să reflecte nivelul competenței și corespunderii funcției deținute a conducătorului autorității auditate, mai ales a celor care nu asigură gestiunea conformă a entității, ceea ce poate avea drept consecință producerea unor prejudicii ireparabile.</p> <p>Astfel, urmărind scopul asigurării unei gestionări corecte, conforme, legale a resurselor financiare publice și a patrimoniului public în interesul bunăstării economice a țării, prin modificarea în cauză se propune neadmiterea unor persoane incompetente la funcții de conducere.</p> <p>Se acceptă.</p>
-------------------	---	--	---

viitor” din norma propusa la alineatul (3) al articolului 33¹ sunt ambigue și nu sunt conforme Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008.

La punctul 13, cuvântul „nou” este inutil, fapt pentru care se va exclude. Subsecvent, amplasarea pozițiilor în ordinea succesiunii acestora nu necesita o menționare în acest sens. Astfel, în cazul în care se completează cu un nou element structural, numerotat cu indice, nu se va menționa după care articol, punct, alineat, litera etc. se amplasează acesta.

**Curtea de Conturi a Republicii Moldova
(Răspuns către Ministerul Justiției nr.03-493-
20 din 19.06.2020)**

Articolul 33 din Legea nr.260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova, reglementează procedura de audit, care este obligatorie de a fi respectată atât de către auditorii publici, cât și de entitățile auditate. Ținând cont de termenele restrânse rezervate misiunilor de audit și de termenul nemotivat de mare prevăzut de alin.(4) al art.33, rezervat entităților auditate de a prezenta explicații pe marginea proiectului raportului de audit, care vor contribui la clarificarea unor situații și la formularea neechivocă a constatărilor/concluziilor și în rezultat la finalizarea misiunii de audit, considerăm necesar de inclus în prezentul proiect de lege propuneri privind reducerea termenului menționat. Acest

Se acceptă.

	<p>fapt va avea ca efect responsabilizarea conducerii entităților auditate, care deseori utilizează termenul maximal, creând impedimente Curții de Conturi în ceea ce privește finalizarea misiunilor în termen și raportarea rezultatelor acestora.</p> <p>La Art. IV se propune a se introduce pct.12' cu următorul cuprins:</p> <p>„la articolul 33 alineatul (4) textul „în termen de până la 15 zile lucrătoare” se substituie cu textul „în termen de până la 7 zile lucrătoare” precum și textul din propoziția a doua „În termen de 5 zile lucrătoare” se substituie cu textul „În termen de 3 zile lucrătoare””.</p> <p>Banca Națională a Moldovei (nr.31-002/51/2024 din 31.07.2020)</p> <p>La Art.IV pct.13 (art.33¹ din Legea nr.260/2017)</p> <p>- titlul articolului (<i>Opiniile de audit</i>) propunem a se completa cu cuvântul „financiar”. Alin.(3) propunem a se exclude sau corela cu prevederile art.349 alin.(5) Cod contravențional, fie a se preciza în alt mod similar, conform sugestiilor din aviz.</p> <p>Centrul Național Anticorupție (REA nr.ELO20/6581 din 22.06.2020)</p> <p>Conform normei propuse se instituie o interdicție absolută de a ocupa funcții de conducere în cadrul entităților publice de către conducătorii entităților publice (care în mod eronat sunt denumiți „manageri”) căroră pe parcursul activității Curtea de Conturi a emis opinie contrară, sau a fost în</p>	<p>La Art. IV după propunerea de modificare a art.32 din Legea nr.260/2017, se introduce un nou punct, cu următorul cuprins:</p> <p>„la articolul 33 alineatul (4) textul „în termen de până la 15 zile lucrătoare” se substituie cu textul „în termen de până la 7 zile lucrătoare” precum și textul din propoziția a doua „În termen de 5 zile lucrătoare” se substituie cu textul „În termen de 3 zile lucrătoare””.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Articolul 33¹ va avea titlul: „Opiniile de audit financiar”.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Textul alin.(3) al articolului 33¹ (Opiniile de audit financiar) a devenit text al alin.(2) și a fost modificat, după cum urmează:</p> <p>„(3) Emiterea opiniei contrare sau imposibilitatea exprimării opiniei din motive</p>
--	---	---

	<p>imposibilitatea de a exprima opinia din motive imputabile acestora.</p> <p>În primul rând, decizia de a angaja și elibera din funcție conducătorii entităților publice aparține autorităților publice cu competență legală de numirea în funcție a demnitarului conducător al autorității publice.</p> <p>Cu privire la obligativitatea aplicării sancțiunii disciplinare, inclusiv cea de eliberare din funcție urmează de luat în considerare recomandările înaintate în obiecția în privința pct.1 art.4 alin.(4) din Legea nr.181/2014, din prezentul raport de expertiză anticorupție.</p> <p>Totodată, cu privire la interdicția de a ocupa funcții de conducător al entităților publice pe viitor, în condițiile proiectului înaintat, această normă nu coroborează cu sancțiunile penale și contravenționale legate de privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, prevăzute în modul corespunzător de Codul penal și Codul contravențional.</p> <p>În sensul dat, sunt relevante prevederile art.3 alin.(4) lit.a) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, care stipulează că: „<i>proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune</i>”.</p> <p>Astfel, conform art.65 alin.(2) din Codul penal, „<i>Privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate poate fi stabilită de instanța de judecată pe un termen de la 1 la 5 ani, iar în cazurile expres prevăzute în Partea specială a prezentului cod – pe un termen de la un an la 15 ani</i>”.</p>	<p><i>imputabile conducătorului entității publice auditate, va constitui un dezavantaj la ocuparea unor asemenea funcții pe viitor”.</i></p>
--	---	--

	<p>La fel, art.35 alin.(3) din Codul contravențional, prevede că: „Privarea de dreptul de a desfășura anumită activitate sau privarea de dreptul de a deține anumite funcții poate fi aplicată de instanța de judecată pentru un termen de la 3 luni la un an. Această sancțiune se aplică în cazurile în care, ținând cont de caracterul contravențiilor comise de persoana vinovată, legea declară ca fiind inadmisibilă desfășurarea unei anumite activități sau deținerea unei anumite funcții de către aceasta”.</p> <p>Urmează de menționat faptul că, sancțiunea sub formă de privare de dreptul de a desfășura o anumită activitate sau privarea de dreptul de a deține anumite funcții poate surveni în rezultatul aplicării răspunderii penale sau contravenționale, după caz.</p> <p>Având în vedere că Codul penal și Codul contravențional sunt unicele legi care stabilesc răspunderi și sancțiuni, rezultă că nici o lege nu poate prevedea reglementări cu caracter penal sau contravențional (art.1 și art.3 din Codul penal și art.5 din Codul contravențional).</p> <p>La fel, art.54 alin.(2) din Constituție, stipulează imposibilitatea restrângerii exercițiului drepturilor, inclusiv și a dreptului de a conduce o entitate publică, în lipsa sancțiunilor penale sau contravenționale corespunzătoare.</p> <p>Riscul coruptibilității normei propuse, constă în faptul că, se creează un mecanism anticonstituțional și contrar principiilor statului de drept și unicității legii penale, în rezultatul căruia opinia contrară sau imposibilitatea de a formula opinia de către Curtea de Conturi, va constitui sancțiune administrativă care depășește</p>	
--	--	--

	<p>în mod vădit limitele sancțiunilor penale și contravenționale și, care nu sunt adoptate în legătură cu survenirea răspunderii penale sau contravenționale.</p> <p>În consecință, norma propusă va deveni irealizabilă, deoarece orice interpretare a ei în cadrul unui proces judiciar sau în cadrul unei sesizări cu privire la verificarea constituționalității acesteia poate duce la lipsa vreo unui efect juridic propus în proiect.</p> <p>Recomandare:</p> <p>Reglementarea normei în următoarea redacție: <i>„Conducătorii entităților publice pe parcursul activității cărora Curtea de Conturi a emis opinie contrară sau au fost în imposibilitatea de a exprima opinia, din motive imputabile acestora, vor avea interdicția de a ocupa asemenea funcții în perioada acțiunii sancțiunilor penale sau contravenționale de privare de dreptul de a desfășura anumită activitate sau privarea de dreptul de a deține anumite funcții”.</i></p> <p>Banca Națională a Moldovei (nr.31-002/51/2024 din 31.07.2020)</p> <p>Referitor la Art.IV din proiect, pct.2 și 13 (opiniile de audit), observăm ca autorul pare a se referi exclusiv la auditul financiar, corespunzător consecințele prevăzute de proiect sunt atribuite anume acestui tip de audit. Având în vedere ca art.31 din Legea nr.260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova definește trei tipuri de audit - audit financiar, audit al conformității, audit al</p>	<p>Se acceptă parțial:</p> <p>A fost acceptată varianta alin.(2) al articolului 33¹ (<i>Opiniile de audit financiar</i>) propusă de CNA, cu următorul text:</p> <p><i>„(3) Emiterea opiniei contrare sau imposibilitatea exprimării opiniei din motive imputabile conducătorului entității publice auditate, va constitui un dezavantaj la ocuparea unor asemenea funcții pe viitor”.</i></p>
--	---	---

	<p>performanței - propunem ca proiectul sa prevadă explicit aplicabilitatea normelor propuse doar în privința auditului financiar.</p> <p>Considerăm că interdicția de a ocupa funcții de demnitate publică pe viitor în cazul unei opinii de audit contrare sau imposibilității emiterii acesteia, propusă la Art. IV pct.13 din proiect, ar trebui analizată de legiuitor în privința necesității, având în vedere că reprezentarea fără motive întemeiate a datelor, informațiilor, actelor sau documentelor solicitate de Curtea de Conturi este pasibila de răspundere contravențională (art.349 alin.(5) Cod contravențional), iar buna reputație este, de regulă, unul din criteriile de numire a unei persoane într-o funcție de demnitate publică. În cazul menținerii acesteia, sugerăm a se evalua dacă nu este cazul de a preciza o limită temporală pentru aplicabilitatea interdicției și de a concretiza procedura de aplicare a acesteia.</p> <p>Adițional, recomandăm uniformizarea termenilor utilizați („conducător”, „manager al entității publice”), ținând cont de faptul că Legea nr.260/2017 utilizează termenul de „conducător al entității auditate”. În acest sens, reclamă clarificare și (ne)aplicabilitatea normelor în raport cu membrii organelor colegiale de conducere ale autorităților publice.</p>	<p>Conform cadrului normativ actual – art.2 al Legii nr.260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova, dar și a propunerilor de la Art. IV pct.2, opiniile auditorilor se referă exclusiv la audiul financiar, deoarece anume acesta este „<i>activitate ce se finalizează cu exprimarea unei opinii cu privire la faptul dacă situațiile financiare sunt prezentate, din toate punctele de vedere semnificative, conform cadrului normativ aplicabil de raportare financiară</i>”.</p> <p>De asemenea a fost modificat titlul articolului 33¹ (<i>Opiniile de audit financiar</i>). Alte specificații sau reglementări de detaliu care să arate faptul că este cazul auditului financiar, nu le considerăm necesare.</p>
	<p>Congresul Autorităților Locale din Moldova (nr.132 din 23.07.2020)</p>	<p>Se acceptă. Prevederea nu se referă la aleșii locali.</p>

	<p>În contextul celor menționate pe parcurs, la pct. 13 (privind noul art.33¹ din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova) <i>propunem ca în finalul alin. (3) să fie introdusă sintagma „cu excepția aleșilor locali conform legislației”</i>.</p> <p>OECD (Organizația pentru Cooperare și dezvoltare Economică), Proiectul SIGMA (<i>Support for Improvement in Governance and Management sau Susținerea Îmbunătățirii Sistemului de Guvernanță și Management</i>) este o inițiativă comună a OECD și a UE</p> <p>Exprim unele îngrijorări legate de reducerea termenelor de la 15 zile lucrătoare la 7 zile lucrătoare pentru ca entitatea să răspundă la proiectul de raport și de la 5 zile lucrătoare la 3 zile lucrătoare pentru răspunsul echipei de audit, și apoi supunând neconformitatea codului contravențional. În general, consider că aceste aranjamente sunt mai bine gestionate și stabilite prin dezvoltarea unor relații de lucru și încredere eficiente, ambele părți lucrând pentru a respecta termenul legal pentru completarea, raportarea și publicarea rapoartelor de audit (și a situațiilor financiare). În special pentru rapoartele complexe de audit al performanței, astfel de termene, în special cele revizuite, pot să nu ofere suficient timp pentru a elabora răspunsuri eficiente și astfel, să conducă la răspunsuri ineficiente. Astfel de rapoarte pot necesita discuții semnificative,</p>	<p>Nu se acceptă. Reglementarea propusă în proiect a fost păstrată, fiind preluată argumentarea Curții de Conturi, referitoare la reducerea termenilor.</p>
--	--	---

		<p>ceea ce ar fi o provocare în special în termenele scurte. De asemenea, nu ia în considerare circumstanțele care pot apărea, care pot face imposibilă respectarea acestor termene. În al doilea rând, supunerea neconformității sub incidența codului contravențional ar putea fi văzută ca fiind contradictorie și incompatibilă cu dezvoltarea unor relații de muncă și încredere eficiente.</p> <p>Recunosc că în contextul Republicii Moldova și pentru a se asigura că rapoartele de audit primesc comentarii eficiente, este posibil să fie considerată necesară stabilirea unui cadru legislativ de acest fel, dar trebuie recunoscut acest rezultat într-un potențial compromis în dezvoltarea încrederii și relații de lucru eficiente cu entitățile auditate, ceea ce poate face în cele din urmă auditul întreprinderii mai dificil și mai contradictoriu, auditorii fiind văzuți într-un rol de poliție.</p>	
20.	<p>14. Articolul 34 se completează cu alineatele (2¹) și (2²), cu următorul cuprins:</p> <p>„(2¹) Rapoartele auditorului, precum și hotărârile asupra acestora se publică pe pagina web oficială a Curții de Conturi.</p> <p>(2²) Hotărârile Curții de Conturi asupra rapoartelor auditorului sunt oficiale și executorii pentru toate autoritățile publice, persoanele juridice și fizice. Neexecutarea fără motive întemeiate a hotărârilor Curții de</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>La punctele 14 și 15, dispozițiile propuse pentru articolul 34 alineatul (2²) și articolul 36 alineatul (3) se dublează în ceea ce privește răspunderea contravențională.</p> <p>Totodată, Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, potrivit articolului 319² și articolului 349 alineatul (5), stabilește răspunderea doar a persoanei cu funcție de răspundere.</p> <p>Subsecvent, referitor la completarea cu litera d¹) a alineatului (2) al articolului 36 din Legea nr.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Reglementarea propusă pentru articolul 34 alineatul (2²) se exclude.</p>

	<p>260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, menționăm că nu este clar care ar fi mecanismul aplicat în privința recomandărilor/cerințelor din hotărârile Curții de Conturi în privința cărora există viziuni divergente între entitatea auditată și Curtea de Conturi sau care nu pot fi executate integral, bazându-se pe argumente obiective, susținute de reforme în derulare sau prevederile cadrului normativ în vigoare. În practică, aceste subiecte cu viziuni divergente pot fi discutate pe o platformă de discuții interinstituționale. Mai mult decât atât, se consideră incorecta aplicarea sancțiunilor contravenționale până la clarificarea statutului final asupra chestiunilor divergente.</p>	<p>Conturi atrage răspunderea contravențională în condițiile legii”.</p>
<p>21. 15. La articolul 36 „alineatul (2) se completează cu litera d¹) cu următorul cuprins: „d¹) să execute hotărârile Curții de Conturi” alineatul (3) va avea următorul cuprins: „(3) Neexecutarea prevederilor alin. (2) lit.b) și lit.d¹) se sancționează în temeiul Codului contravențional”.</p>	<p>Direcția Generală Juridică a Parlamentului (DGJ-08 nr.298 din 26.06.2020) La pct.15 în varianta propusă la alin.(3) al art.36 din Legea nr.260/2017, nu este clar din ce considerente s-a exclus referirea la lit.a)?</p> <p>Curtea de Conturi a Republicii Moldova (Răspuns către Ministerul Justiției nr.03-493-20 din 19.06.2020) Punctul 15, va avea următorul cuprins: La articolul 36. „la alineatul (2) litera d) textul „în termen de până la 15 zile lucrătoare” se substituie cu textul „în termen de până la 7 zile lucrătoare”; alineatul (2) se completează cu litera d¹) cu următorul cuprins: „d¹) să execute hotărârile Curții de Conturi” alineatul (3) va avea următorul cuprins:</p>	<p>Se acceptă. Alineatul (3) va avea următorul cuprins: „(3) Neexecutarea prevederilor alin. (2) lit.a), lit.b) și lit.d¹) se sancționează în temeiul Codului contravențional”.</p> <p>Se acceptă. Reglementarea de la Art.IV pct.15 va avea următorul cuprins: 15. La articolul 36. „la alineatul (2) litera d) textul „în termen de până la 15 zile lucrătoare” se substituie cu textul „în termen de până la 7 zile lucrătoare”; alineatul (2) se completează cu litera d¹) cu următorul cuprins: „d¹) să execute hotărârile Curții de Conturi” alineatul (3) va avea următorul cuprins:</p>

	<p>„(3) Neexecutarea prevederilor alin. (2) lit.b) și lit.d¹) se sancționează în temeiul Codului contravențional”.</p> <p>OECD (Organizația pentru Cooperare și dezvoltare Economică), Proiectul SIGMA (Support for Improvement in Governance and Management sau Susținerea Îmbunătățirii Sistemului de Guvernare și Management) este o inițiativă comună a OECD și a UE</p> <p>În ceea ce privește punctul suplimentar de a include „executarea deciziilor Curții de Conturi”, așa cum am înțeles, acest lucru impune entităților auditate o obligație juridică de a pune în aplicare deciziile CC. Am rezerve cu privire la introducerea obligației juridice pentru entitățile auditate de a implementa deciziile CC.</p> <p>Este important să se ia în considerare faptul că responsabilitatea pentru gestionarea entităților revine entităților auditate, iar acestea ar trebui să fie responsabile pentru acțiunile de abordare a problemelor identificate sau recomandările făcute de auditori. Este responsabilitatea auditorului să facă observații și recomandări și apoi să le monitorizeze pentru a vedea dacă s-au făcut progrese. În general, auditorii nu ar trebui să impună acțiuni entităților auditate, deoarece acest lucru ar indica faptul că au un rol de conducere în entitățile auditate, ceea ce ar contrazice rolul lor de instituție de audit independentă și ar putea submina responsabilitatea managerială a entităților auditate. De exemplu, dacă CC ar fi fost în măsură să facă recomandări obligatorii din</p>	<p>„(3) Neexecutarea prevederilor alin. (2) lit.a), lit.b) și lit.d¹) se sancționează în temeiul Codului contravențional”.</p> <p>Se acceptă: Prevederea propusă pentru alineatul (2) („d¹) să execute hotărârile Curții de Conturi”) a fost exclusă.</p>
--	--	---

		<p>punct de vedere juridic cu privire la entitățile auditate, aceasta ar deduce că CC a luat decizii de conducere în numele entităților auditate. În afară de problemele de independență pe care le ridică acest lucru și de potențialele riscuri pentru CC, dacă recomandările sale obligatorii sunt sub nivelul optim (ineficiente) sau au în cele din urmă efecte negative pentru entitatea auditată, filosofia ISSAI este că recomandările ISA nu sunt obligatorii, dar sunt profesionale și adaugă valoare, astfel încât entitățile auditate să fie dispuse să le implementeze. Prin urmare, părerea mea este că acest amendament propus este contrar acestor așteptări.</p>	
22.	<p>Art. V.- Legea nr.136 din 07.07.2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial, 2017, nr.252, art.412), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:</p> <p>1. Articolul 5 se completează cu litera f¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„f¹) de control al implementării recomandărilor Curții de Conturi de către ministere și de către alte autorități publice subordonate Guvernului”.</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>La articolul V, completările ce se propun pentru Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern nu sunt necesare, deoarece legislația în vigoare reglementează acest aspect în mod detaliat.</p> <p>Astfel, articolul 7 alineatul (2) din legea citată stabilește că Guvernul coordonează și controlează activitatea ministerelor și a altor autorități administrative centrale subordonate Guvernului. Totodată, conform articolului 32 alineatul (3) din același act normativ, Corpul de Control al Prim-ministrului efectuează controlul realizării de către Cancelaria de Stat, ministere, alte autorități administrative centrale și structuri organizaționale din sfera lor de competență a atribuțiilor prevăzute de cadrul normativ și a sarcinilor stabilite în actele Guvernului, în</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Prevederea a fost exclusă.</p>

		programul de activitate al Guvernului și în alte documente de politici publice, precum și în indicațiile Prim-ministrului.	<p>Direcția Generală Juridică a Parlamentului (DGJ-08 nr.298 din 26.06.2020)</p> <p>Considerăm că completarea propusă la art.22 alin.(2) lit.g) din legea nr.136/2017 cu privire la Guvern este de prisos, de altfel, va fi necesar de a menționa toate responsabilitățile ce revin Cancelariei de Stat, ministerelor, altor autorități administrative centrale și structurilor organizaționale din sfera lor de competență.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Prevederea a fost exclusă.</p>
23.	2. La articolul 22 alin.(2) lit.g) după cuvintele „responsabilităților ce le revin” se introduc cuvintele „inclusiv a recomandărilor Curții de Conturi”.	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>La articolul V punctul 2, recomandăm expunerea noarei după cum urmează: „la articolul 22 alineatul (2), litera g) se completează cu textul „, inclusiv cu privire la rapoartele de audit ale Curții de Conturi”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Prevederea a fost exclusă.</p>	
24.	<p>Art. VI. – Legea nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.32-35, art.116), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:</p> <p>1. La art.14 alin. (2), lit.z), după cuvintele „instituții publice din subordine” se introduc cuvintele „inclusiv cu privire la rapoartele de audit ale Curții de Conturi”.</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>La articolul VI punctul 1, completarea propusă la articolul 14 alineatul (2) litera z) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală nu se integrează armonios în textul de bază, fapt pentru care se recomandă a fi reformulată.</p> <p>Subsecvent, dat fiind faptul că teritoriul Republicii Moldova este organizat sub aspect administrativ în două niveluri, completările la Legea nr. 436/2006 privind administrația publică</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Articolul VI va avea următorul cuprins:</p> <p>1. Articolul 14 alineatul (2) se completează cu litera n⁴), cu următorul cuprins:</p> <p>„n⁴) audiază rezultatele auditurilor publice externe și recomandările Curții de Conturi;”.</p> <p>2. Articolul 30 se completează cu alineatul (2), cu următorul cuprins:</p>	

		<p>locală urmează a fi efectuate și la articolele 43 (competentele consiliului raional) și 53 (Președintele consiliului raional).</p> <p style="text-align: center;">Direcția Generală Juridică (DGJ-08 nr.298 din 26.06.2020)</p> <p>La pct.1 considerăm că ar fi mai rezultativ de a lua decizii pe marginea rapoartelor de audit ale Curții de Conturi, ci nu doar de a audia informațiile cu privire la rapoartele respective.</p>	<p>„(2) Primarul prezintă consiliului local rezultatele auditului public extern efectuat în cadrul primăriei și asigură executarea hotărârilor Curții de Conturi”.</p> <p>3. Articolul 43 alineatul (1) se completează cu litera b⁴⁾, cu următorul cuprins:</p> <p>„b⁴⁾ audiază rezultatele auditurilor publice externe și recomandările Curții de Conturi;”.</p> <p>4. Articolul 53 alineatul (1) se completează cu litera d³⁾, cu următorul cuprins:</p> <p>„d³⁾ prezintă consiliului raional rezultatele auditului public extern efectuat în cadrul raionului și asigură executarea hotărârilor Curții de Conturi.”.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>A fost acceptată obiecția/recomandarea Guvernului, expusă mai sus.</p>	<p>„(2) Primarul prezintă consiliului local rezultatele auditului public extern efectuat în cadrul primăriei și asigură executarea hotărârilor Curții de Conturi”.</p> <p>3. Articolul 43 alineatul (1) se completează cu litera b⁴⁾, cu următorul cuprins:</p> <p>„b⁴⁾ audiază rezultatele auditurilor publice externe și recomandările Curții de Conturi;”.</p> <p>4. Articolul 53 alineatul (1) se completează cu litera d³⁾, cu următorul cuprins:</p> <p>„d³⁾ prezintă consiliului raional rezultatele auditului public extern efectuat în cadrul raionului și asigură executarea hotărârilor Curții de Conturi.”.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>A fost acceptată obiecția/recomandarea Guvernului, expusă mai sus.</p>
25.	<p>2. Articolul 30 se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:</p> <p>„(2) Primarul prezintă Consiliului local rezultatele auditului public extern efectuat în cadrul primăriei”.</p>	<p>Congresul Autorităților Locale din Moldova (nr.132 din 23.07.2020)</p> <p>Conținutul Art.VI din Proiect (privind completarea Legii privind administrația publică locală, nr. 436-XVI din 28.12.2006) este disproporțional sau chiar discriminatoriu, deoarece se referă la conducătorii APL executive de nivel I (primari), dar nu și conducătorii APL de nivel II (președinți de raioane, etc.), inclusiv cele cu statut special. Respectiv, <i>ori trebuie completate și celelalte prevederi ale Legii 436 și legile speciale, ori trebuie excluse, având în vedere că este o povară administrativă pe primar</i></p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Prezentarea de către primarul localității a rezultatelor auditului public extern, în fața Consiliului local, pe de o parte nu o considerăm ca o procedură care necesită multe resurse suplimentare și l-ar împovăra excesiv; de altă parte o considerăm ca un exercițiu menit să îmbunătățească comunicarea și colaborarea primarilor cu Consiliile locale.</p>	

		<p><i>(ducând lipsă de personal suficient). Consiliul ar avea resursele sale (comisii, grupuri, etc.) ca să facă cunoștință cu rezultatele auditului public extern. Primarul ar trebui să fie concentrat pe înlăturarea neajunsurilor depistate.</i></p> <p>Direcția Generală Juridică (DGJ-08 nr.298 din 26.06.2020)</p> <p>La pct.2 este necesar de a prevedea că alineatul unic al art.30 din Legea nr.436/2006 devine alineatul (1).</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Varianța finală a reglementării:</p> <p>Alineatul unic al articolului 30 devine alineatul (1). Articolul 30 se completează cu alineatul (2), cu următorul cuprins:</p> <p>„(2) <i>Primarul prezintă consiliului local rezultatele auditului public extern efectuat în cadrul primăriei și asigură executarea hotărârilor Curții de Conturi</i>”.</p>	
26.	<p>Art. VII. – Legea nr.80 din 07.05.2010 cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.117-118, art.357), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:</p> <p>1. La articolul 2 alin.(2), după cuvintele „Avocatul Poporului” se introduc cuvintele „Președintele Curții de Conturi”.</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>Referitor la punctul 7 (inclusiv la articolul VII din proiect), considerăm necesar ca nota informativă să prevadă argumentele temeinice care justifică necesitatea asistării președintelui Curții de Conturi de un cabinet propriu. De asemenea, atragem atenția că crearea subdiviziunii respective va atrage după sine cheltuieli bugetare suplimentare (cheltuieli de personal), care nu sunt estimate și a căror sursă de finanțare nu este stabilită în nota informativă la proiect.</p> <p>Suplimentar, atragem atenția că la elaborarea proiectului nu au fost respectate prevederile articolului 25 alineatul (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, potrivit căruia în cazul unui proiect care prevede reglementări cu impact asupra bugetului și/sau care prevede reorganizări și reforme structurale ori</p>	<p>Se acceptă în ceea ce privește completarea Notei informative a proiectului.</p> <p>Astfel, Nota informativă urmează a fi completată cu următoarele:</p> <p>„Cabinetul Președintelui va avea misiunea de a asigura asistența organizatorică și informațională a activității Președintelui în vederea exercitării de către acesta a atribuțiilor sale.”.</p> <p>Având în vedere că potrivit art.12 alin.(1) din Legea nr.260/2017, conducerea Curții de Conturi este exercitată de către președintele acesteia, pe lângă coordonarea activității de audit, Președintele reprezintă Curtea de Conturi în relațiile cu Parlamentul, Guvernul, celelalte autorități publice, entități naționale și internaționale, Curtea de Conturi Europeană, EUROSAL, INTOSAI, instituții supreme de audit ale altor state etc.</p>	

		<p>instituționale, în calitate de studiu de cercetare se realizează analiza inițiativei de elaborare a actului normativ, conform metodologiei de analiza <i>ex ante</i> aprobate de către Guvern.</p>	<p>Din motivele expuse, este necesară asistența și suportul organizatoric, asigurarea cu materialele analitice și informaționale necesare, prezentarea opiniilor și propunerilor asupra subiectelor ce urmează a fi puse în discuție sau în privința cărora urmează să fie adoptate anumite decizii etc. Subsecvent, propunerea înaintată se bazează pe norma art. 13 din Legea nr. 199/2010 care prevede că persoana cu funcție de demnitate publică poate fi asistată de un cabinet propriu. <i>Or</i>, neacceptarea propunerii ar prezenta o situație discriminatorie nejustificată față de Președintele Curții de Conturi comparativ cu persoanele ce dețin funcțiile prevăzute de art. 2 alin. (2) din Legea nr. 80/2010.</p> <p>Este de menționat și faptul că completarea propusă nu va necesita resurse financiare suplimentare, funcțiile urmând a fi înstitute în limita statului de personal existent.”.</p>
27.	<p>Art. VIII. – Legea nr.122 din 14.03.2003 Codul de procedură penală a Republicii Moldova (partea specială) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.248-251, art.699), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:</p> <p>1. La articolul 262 alin.(1) se completează cu punctul 5, cu următorul cuprins:</p> <p>„5) rapoartele de audit ale Curții de Conturi și documentele aferente acestora.”</p>	<p>Comisia juridică, numiri și imunități (CJ-06 nr.178 din 25.06.2020)</p> <p>Cu referire la Art.VIII din prezentul proiect de lege, prin care se propune introducerea unui nou temei de sesizare a organului de urmărire penală despre săvârșirea sau pregătirea săvârșirii unei infracțiuni, și anume, în baza rapoartelor de audit ale Curții de Conturi și documentelor aferente, menționăm următoarele.</p> <p>Prevederile art.262 din Codul de procedură penală prevede exhaustiv și limitativ condițiile în care poate fi sesizat organul de urmărire penală despre săvârșirea sau pregătirea săvârșirii unei</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>În cadrul activității Comisiei de control al finanțelor publice și conlucrării acesteia cu Curtea de Conturi a Republicii Moldova, au fost constatate probleme ce țin de forma de sesizare a organelor procuraturii asupra celor constatate cu ocazia desfășurării auditului public extern. Se atestă situații în care, constatările Curții de Conturi asupra diferitor carențe în administrarea și gestionarea activelor și finanțelor publice sunt analizate în mod superficial de organele de urmărire penală, iar factorii de conducere ai diferitor</p>

		<p>infracțiuni, și anume: 1) plângere; 2) denunț; 3) autodenunț; 3¹) proces-verbal cu privire la constatarea infracțiunii, întocmit de organele de constatare prevăzute la art.273 alin.(1) din prezentul cod; 4) depistarea nemijlocit de către organul de urmărire penală sau procuror a bănuielii rezonabile cu privire la săvârșirea unei infracțiuni.</p> <p>În acest context, dacă urmarea efectuării auditului de către Curtea de Conturi se constată elemente ale componenței de infracțiune, Curtea de Conturi în temeiul art.262 alin.(1) pct.4 Cod de procedură penală. Mai mult ca atât, prevederile art.7 alin.(3) din Legea nr.260/2017 prescrie că Curtea de Conturi este în drept să sesizeze organele de drept despre depistarea încălcărilor ale căror constatare țin de competența acestora. Astfel, considerăm că prevederile Art.VIII din prezentul proiect de lege care vin să completeze normele Codului de procedură penală cu un temei nou de sesizare a organului de urmărire penală nu dau plus valoare, mai degrabă aglomerează textul legii cu temeuri la care deja se poate recurge în condițiile legislației actuale și considerăm oportun excluderea acestui punct din prezentul proiect de lege.</p>	<p>autorități supuse auditului, culpabili de situația constatată, rămân nesancționați pentru abuzurile comise sau neglijența de care au dat dovadă.</p> <p>Prevederea de la Art.VIII urmărește scopul perfecționării legislației procesual-penale prin completarea vidului legislativ existent în privința asigurării măsurilor și recomandărilor formulate de auditori și, totodată, de a elimina unele deficiențele normative în vederea depășirii problemelor legate de responsabilizarea conducerii entităților auditate, precum și sporirea impactului rapoartelor de audit ale Curții e Conturi și simplificarea procedurii de sesizare a organelor de urmărire penală.</p>
28.	<p>Art. IX. – (1) Prezentă lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.</p> <p>(2) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi:</p> <p>a) va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;</p>	<p>Direcția Generală Juridică (DGJ-08 nr.298 din 26.06.2020)</p> <p>Alin.(1) prevede intrarea în vigoare a legii la data publicării. Totodată, alin.(2) prevede că Guvernul va elabora și va aproba actele sale normative în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi.</p> <p>Urmează a se examina suplimentar modul de punere în aplicare a legii, întru asigurarea</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Dispozițiile finale și tranzitorii vor avea următorul cuprins:</p> <p><i>(1) Prezentă lege intră în vigoare după 6 luni la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.</i></p> <p><i>(2) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi:</i></p>

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.	realizării drepturilor și obligațiilor subiecților. În cazul în care timp de 6 luni nu sunt asigurate condițiile stabilite de lege în lipsa actelor normative ale Guvernului, legea nu poate fi aplicată. Considerăm că, la data intrării în vigoare a legii, actele normative întru executarea ei trebuie să fie adoptate și publicate în mod corespunzător, toate urmând a fi puse în aplicare după publicare, concomitent.	a) va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege; b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.
--	---	--

Igor MUNTEANU,
Președintele Comisiei